

KÖZTELEK

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI LAP.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden szerdán és szombaton.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tagjai ingyen kapják.

Nem tagoknak előfizetési díj:

Egész évre 24 korona, félévre 12 korona, negyedévre 6 korona.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tulajdona.

Az egyesületi tanács felügyelete alatt:

Főszerkesztő és kiadó: Rubinek Gyula az OMGE igazgatója.
Felolvasó szerkesztő: Buday Barna.

Szerkesztőség:

Budapest, IX., Köztelek-utca 8.

Kiadóhivatal:

Budapest (Köztelek), Üllői-út 25. szám.

Kéziratokat a szerkesztőség nem küld vissza.

Mezőgazdasági szemle.

E cím alatt a „Köztelek” már e hó második felében állandó rovatot nyit meg, mely gyakorlati gazdáknak a mezőgazdasági helyzetről szóló tudósításait levelek, illetve rövid értesítések alakjában fogja közölni.

Tudósításainkkal hű képét igyekszünk adni a gazda örök küzdelmének, melyet folytat az időjárás viszontagságai, a rovarkárok, állati betegségek, munkásmizériák és rossz kereskedelmi konstellációk ellen. Hogy milyen az egyes gazdaságok helyzete, panasza, baja, kilátása és egész tevékenysége, hogyan érzi meg a gyakorlatilag működő gazda a közgazdasági és az időjárási eseményeket, milyen problémákat ad fel ott a zöld mezőn a mozgó és fejlődő élet: ezt akarjuk mi felvonultatni közvetlen értesüléseinkkel, melyeket hétről-hétre közölni óhajtunk az ország minden vidékéről.

Célunk ezzel az, hogy még közvetlenebb kapcsolatot teremtsünk a gyakorlati élet és a társadalmi munka között, mert kétségtelen, hogy minél éberebben figyeljük a zöld mezőn történeteket, annál tökéletesebb feleletet kapunk arra a kérdésre is, hogy minek kell történnie a zöld asztalnál.

Miután tudósításaink betekintést fognak nyújtani gazdaságaink belső életébe, azok nemcsak tájékoztatni fogják a közönséget az ország egyes vidékeinek gazdasági állapotáról, de egyúttal figyelmeztetnek is bizonyos káros körülmények között beállott vagy beállható bajokra, megjelölik az időszerű feladatokat s azok végzésének módját illetőleg konkrét tapasztalatokat tárnak fel, szóval a mindig résen álló és a mindenre gondoló gazdát mutatják be s ennél fogva úgy a gyakorlati gazdákra, mint azokra

nézve, kik a mezőgazdasági tevékenységet támogatni hivatottak, az okulás és az irányítás becses forrásaivá válhatnak. Hogy pedig kereskedelmi szempontból milyen jelentősége van jeles és feltétlenül megbízható gazdák „tender ezimentes és állandó értesítéseinek,” ennek jelentőségét méltatnunk is fölösleges.

Midőn régen tervezett rovatunk megnyitását jelezzük, felkérjük gyakorlatilag működő gazdatársainkat, hogy a mezőgazdasági helyzetre, továbbá a maguk és vidékük gazdaságainak belső életére vonatkozó általánosabb érdekű eseményekről lapunk szerkesztőségét tudósítani sziveskedjenek.

A tudósítás tárgya: az időjárás, az időjárás abnormalitásainak következményei, vetések állása és a kipusztult vetések ujjakkal való helyettesítése; megemlítsék méltó terméseredmény és minőség; a termelés, az állattenyésztés, takarmányozás, értékesítés, közlekedés, közigazgatás körébe vágó időszerű megfigyelések és minden esemény, mely a gazdaságok életében nyomokat hagy.

A tudósítások minden héten a szombati napon adandók postára, mert csak így tudjuk azokat a „Köztelek” szerdán megjelenő számaiban hasznosítani.

Minden tudósítást a származási hely és a beküldő nevének és állásának pontos megjelölésével közlünk.

Az ország nagyobb vármegyéiben és vidékein állandó levelezőket igyekszünk rovatunknak biztosítani, de mivel ez a szervezetünk lassan fejlődhet ki és mert több szem többet lát, ismételt gazdatársaink figyelmébe ajánljuk az alkalmi tudósítások nagy jelentőségét.

És most alább közlünk egy levelet, mint rovatunk első közleményét, melynek szerzője éppen akkor hívja fel figyelmünket egy életrevaló gyakorlati reformra, amikor mi körülbelül

ugyan ezen gondolat kivételének a küszöbén állottunk. A mi szempontunkból kiválóan érdekessé teszi ezt a levelet a szerző felfogása, ki a mezőgazdasági helyzet állandó és éber figyelemmel tartásának s általában a gyakorlati élettel való közvetlenebb kontaktusnak szükség-szerűségét az ideai katasztrófaszerű események folytán előállott bajokból vonja le, az lévén a nézete, hogy annál könnyebb segíteni ezeken a bajokon, minél közelebb lép a küzdő gazdához a társadalom és a tudomány. Ez teljesen igaz s igen jó megokolása a saját tervünknek is. Mert noha a „Köztelek” idáig is híven igyekezett teljesíteni a gazdaközönség iránti kötelességét és szellemi erejét eddig is a gazdák bajainak s az orvoslás módjainak megbeszélésére szentelte, körülményeink között talán nem kevesebb sikerrel, mint német lapársaink: azért ebből még nem következik, hogy ne végezzünk tökéletesebb és hasznosabb munkát, ha ennek módját találjuk.

A levél teljes szövege a következő:

Az egész országból hallani a panaszt, hogy az idestova már hat hét óta tartó esőzés minő károkat csinált a mezőgazdaságnak; de a mérhetlen pusztításról valójában a nagyközönségnek fogalma sincsen. Csak az tudja igazán a rettenetes pusztulást, aki közvetlenül tapasztalta, esetleg az ország különböző vidékein is megfigyelte, hogyan zavarta meg az eső a javában folyamatban levő eséplést, hogyan akadályozta meg a hordást és hogyan tette tönkre a kint levő, de részben az asztagba rakott gabonát is! Hogyan semmisítette meg akár lábón, akár renden, akár vontatókban a sarjút! Az utóbbira el lehet mondani, hogy az ország egy részében, éppen a legjobb takarmánytermő vidékeken, majdnem teljesen megsemmisült, mert ami még valahogy összeszedhető lesz, értéktelen

Abraktakarmánycikkek

mint:

finom és goromba buzakorpa, napraforgó és tökmag pogácsa, malomkukoly, takarmányliszt, folyékony melasse és melasse takarmánycikkek, szárított moslék, malátacsira, szárított sörtörköly stb. stb.

legelőnyösebb beszerzése a

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete

Budapest, V., Alkotmány-utca 31. sz. útján teljesíthető.

rohadt masszává (nem mondhatom ganejjá, mert a ganaj használható, de ez nem!) lett.

Ezer szerencse az országra, hogy a példátlan esőzés akkor vette kezdetét, amikor az ország legfőbb gabonatermesztő vidékén a cséplésnek javarészen túl voltak, már legalább a kisgazdák és középbirtokosok, a nagybirtokosok meg legnagyobb részét asztalra hordták a termést; de a hegyvidék, kivált Erdély készületlenül, a munka elején kapta az Isten csapását, legfőképpen a legszegényebb osztály, a kisbirtokosság. Hogy mikor fogja ezt az ország kiheverni, annak Isten a megmondhatója.

És ha ezzel a romlásnak, pusztulásnak legalább vége volna! hanem most már napról napra bizonyosabbnak látszik, hogy az óriási termést ígérő tengeri nagyrésze is áldozataul esik a szünni nem akaró vízözönnel. Az Alföld ebben is szerencsésebb, mert a tengertermés egyrészt már göréba rakta. A korai vetésű tengeri szépen beért. De a kései vetéseket az Alföldön is az a veszedelem fenyegeti, hogy nem érnek meg; a domb- és hegyvidékeken pedig, ahol az éghajlat miatt is feltétlenül később lehet vetni, mint az Alföldön, most már majdnem teljes biztossággal várhatják, hogy tengertermésük részben vagy egészben elpusztul, mert vagy nem érik be, vagy ha igen, akkor szárán semmisül meg, nem lehetvén a folytonos eső miatt törni.

Egy oly veszedelmes jelenség mutatkozik a lábon álló tengerin, amely kétségtelenné teszi a pusztulást, ha az eső (amihez kevés a remény, mert kétnapi szünet után már 24 órája ömlik) el nem áll! Ugyanis azt tapasztaltam, amint a félig-meddig érni kezdő tengerit töretni kezdtem, hogy a sok nedveségtől igen sok cső (még a teljesen puha, érlelt csövek is!) a csőhában csirázik ki és 30—40 cm. hosszú szárat és gyökeret ver. Tehát ugyanaz az eset a lábon álló tengerinél is, mint a keresztékben, vagy asztalokban álló azott gabonánál, hogy kicsirázik, kinő, mielőtt le volna takarítva. Hogy mi lesz az ilyen tengeri értéke és hogy a jövő évre miképp szerzi be magának a vetőmagot a gazda, az aztán nagy kérdés!

Ezeket a dolgokat pedig nem azért írom, hogy kedvemre kipanaszoljam magam és ezzel a tekintetes szerkesztőségnek terhére legyek, hanem azért, hogy jelezve azt a számokban ki sem fejezhető veszteséget, amely a magyar mezőgazdaságot az idén a mostoha időjárás miatt éri s amely értékét tekintve bizonyára fölér egy mozgósítás pénzbeli veszteségeinek millióival, felkérjem, hogy jöjjön velem és pedig sietve jöjjön a tanácsalanul álló gazdaközönység segítségére s nyissa meg az önségely utját azzal, hogy mielőbb sziveskedjék rovatot nyitni és az elméleti és gyakorlati gazdákat egyaránt hívja fel, hogy közöljék tudásuk és tapasztalataik tárházából mindazt, amit tanács-, utmutatásképpen nyújthatnak arra nézve: *mit lehet és mit kell tenni a be nem érett és mit kell tenni a csövön kicsirázott tengeri megmentésére, u. m. érlelésére, betakarítására, felhasználására és legjobb értékesítésére nézve?*

Lehetetlen, hogy fel ne említssem a német-országi gazdák példáját, akik idestova már nem hetek, hanem hónapok óta legnagyobb,

legtartalmasabb gazdasági szaklapjaikban, a „Landwirtschaftliche Presse“ és az „Illustrierte Landwirtschaftliche Zeitung“, de bizonyára más lapok hasábjain is ugyyszólván másról sem irnak, mint az őket szintén nem kevésbé sújtó esőkárokról és arról: mit tegyen a gazda a megázott, kicsirázott gabona megmentésére és felhasználására? s mit tegyen a sarjuszéna-termésnek megsemmisülése ellen? Bámulatos és a legnagyobb tiszteletet kihívó az az öntudatosság és önbizalom, amelylyel a német gazdaiársadalom ugyyszólván minden tagja siet hozzájárulni tudásával a mentő munkához; és meglepő a tapasztalatnak az a gazdsága és megbecsülhetetlen értéke, amely az egyes felszólalók közleményeiben össze van hordva. Ha igaz, hogy a németországi termés egyharmada van veszendőben a mostoha időjárás miatt (ahogy a lapjaik írják), akkor biztosak lehetünk, hogy a közös csapás elleni védekezésnek az a módja, amit a német gazdák követnek, a tényleges kárt és pusztulást a lehető legkisebb fokra szállítja le.

Nem hiszem, hogy a magyar gazdák is ne tennék meg a maguk hasznáért és az ország mezőgazdasága javára, hogy közöljék tapasztalataikat és tanácsaikat a hazai tengertermés megmentésére! Kivált ha a tek. Szerkesztőség jó példával jár elől, hogy mielőbb felhívja rá a gazdaközöniséget és elsősorban megszólaltatja országos nevű, kiténő munkatársait.

Lonka.

Zsilinszky Endre dr.

A falu bajai.

(Nyílt levél a „Köztelek“ szerkesztőjéhez.)

Mélyen tisztelt Szerkesztő Ur!

A „Köztelek“ 1. évi 74. számában, Sándor Gergely unitárius lelkész ur közleményét olvasva a falu életéről, készit a lélek, hogy erről a témáról én is elmondjak egyet-mást.

Sohasem tartottam igazságosnak az általánosítást. Megengedem, hogy lehet olyan falu szép Magyarországon, olyan borzalmasan sötét, mint ahogyan leírja Sándor Gergely lelkész úr, de az égi Gondviselést kellene megtagadnom, ha belenyugodnám az általánosításba.

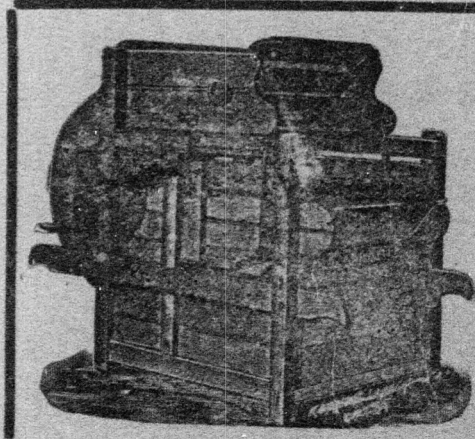
Idézem cikkéből a következőket: „Van ifjusági egyesület, EMKE. vagy népkönyvtár, ezekbe, vagy ezek használatára bottal kell hajtani az ifjuságot. Van hitelszövetkezet, van fogyasztó és értékesítő szövetkezet, van gazdakör, fájdalom, ezekből csak a maguk hasznát keresik, míg az pénzt, a másik olesó árut, vagy jó italt hitelbe, ez különféle gazdasági magvakat, vagy eszközöket ad s ha ezekből kielégítve van, ám próbálja többé köteleikbe tartani, kivált még ha valamit fizetni is köteles.“

Ha ilyenek volnának csakugyan a falusi emberek, akkor a pokol föliratát kellene egy ijesztő tablán alkalmazni — mint a kínai helységek végén vannak a gonosz elriasztó sárkányok — „hagyjátok fel minden reménynyel!“ Akkor minden igaz magyar lélek, aki még a Széchenyi jelmondatában hisz és munkába fogni készül a faluért, merő álmodozó, holdkőros és még közvesztélyes is lehet. Ha hiába mincén egyet, iskola, szövetkezet és a többi, akkor nem emberrel van dolgunk, hanem még a vadállatok

közt is a szelidíthetetlenekkel s amennyiben az ember alapjellege falun és városban, sőt az egész föld színén ugyanaz, akkor az erkölcsi művelődésnek semmiféle lehetősége nem volna. Pedig hát, ha városban szelidíthető az emberi természet és nemes eszközök ráhatása nem sikertelen, általában ugy a falusi élet is, megfelelő eszközökkel, elég kelemessé, kívánatossá tehető.

Jómagam is 33 éve munkálom a falu jólétét, jövért szabócsi magyarok között s bizony volt részem a próbákban s bizonyoságot tehetek, hogy nem hiábavaló a megfelelő munka. Négy felekezet közt lakom, amely már maga is kész veszedelem. Uri családok is voltak, akik közül alig maradt magnak. Ránk szakadt falustól az anyagi és erkölcsi romlás, züllés, gazdasági nyomorúságok, a pénz- és áruzsorának körmönfont hunczutságai. És igen sokszor ugy akartunk segíteni, mint az egyszerű ember, jégverés-kor: „hadd lássuk, uram, mire megyünk ketten!“ Rossz esztendő, jó korteskedések, koresmázások, felekezeti események s ezek fiókbünei bizony odavitték a falut, hogy „szertenézett s nem lelő honát e hazában!“ A birtok eluszott, a hitel özöne a száján is becsapott, ugy látszott, csak egy menedék van: „kit erre, kit arra kergetnek a szelek!“ Én feltettem magamban, hogy népemmel élek vagy pusztulok, de patkánymentkülest nem fogok csinálni.

Munkába vettem templomot, iskolát, óvoda-ügyet, közgyámáságot, ifjusági és nőegyletezt, házalni olvasmányokkal, zugprókátoroskodni s még mennyi mindenfélét! Egyik sikerült, másik nem. És nemcsak a magam felekezetiéné! Még a zsidók iskolájának alapkövét is én áldottam meg, a megépítetthe is én kértem a Jahve áldását s ahol kellett, nem vonogattam magamat. S amint megindította áldott emlékü Károlyi Sándor gróf a szövetkezeti mozgalmakat, azonnal meghuztam én is a harangot, felolvasásokat, előadásokat tartva éveken át, nemcsak a magam falujában, hanem a megye sok községében. Nehezen ment, mert akkortájt jártak be Szabolcs vármegyét egynemely hunczutok, akik szövetkezetalapítás czime alatt előlegeket harácsolva, csak a kapufélfától bucsuztak s így készítették melegágyat a szövetkezeti eszmének. Hát nem ment könnyen ez a dolog. De ment. Aztán felállítottuk a hitelszövetkezetet 1897-ben. Ez a fordulópont. Konvertáltuk a sok-sok idegen bank- és takarékpénztári adósságokat. Mert ha a falu idegen bankokra keres, akkor el kell pusztulnia okvetetlen. Utána jött a fogyasztási szövetkezet. A megkötött tagok kezdtek feloldódni. A templomi prédikációk megfogható tartalmat nyertek. A kölcsönösség szelleme — ez az igazi közszellem! — kezdett tért hódítani. Az üzletészfillérek, a betétkorona szaporodtak. A felekezeti eszmék abbahagytak. Munkakedv, takarékoskodás indult meg. Azelőtt még a kisgazda is árendába adta kevés földjét, a nagyobb birtokok meg tulajdonjogon és bérlet czimén gazdát cseréltek, aki jobban tudott velők bánni, dolgoztatni. Most kezdtek hozzáfogni a mi magyarjaink is, még az árendáláshoz is. Azelőtt urias dolog volt a koresmai tivornyázás, fazékkal főzték a feketelevest s ime, megjött az az idő, hogy egyháztanácsos nem

Minden gazdaságban nélkülözhetetlenek!

Európaszerte első helyen elismert kitűnő szerkesztő és legolcsóbb, a gazda minden követelményeinek legjobban megfelelő

Eredeti „Kalmár“-rosták

Ez évi ajándékainkról sziveskedjék ingyen árjegyzéket kérni

KALMÁR ZS. és TÁRSAI, Hódmezővásárhely

különleges terménytisztítógépgyár és vasöntöde. ■ ■ Vezérkép/lelet

A Magyar Királyi Államvasutak Gépgyárának Vezérügynöksége

BUDAPEST, V. Váci-körút 33. sz.

lehetett — szabályunk szerint — az a kálvinista ember, ki a korezmába teszi lábát. Oh, ha a polgári hatóság kezét fogott volna velünk, hol volnánk ma!! De így is csak megyünk előre.

A község kül-ő képa is megváltozott. Azelőtt még görökerítés se mindenütt volt, ma már a drótkerítés az általános. Azelőtt szélhordta ház-tetőkön csorgott az eső, ma p'eh és cserép uralkodik még kisszerű házakon is. Azelőtt csak napszámosa volt már leginkább határának a nép, ma jóformán mind az ő tulajdona s ha-szonbérbe se bocsát maga elé senki. Azelőtt össze nem lehetett volna szedni a faluban (3200 körül van lakója) pár száz koronát, ma felül van a másfél-száz ezer koronán hetétje a hitel-szövetkezetben. Azelőtt rongy középületek voltak, 1-1 tanító mind a négy felekezetnek, ma a három keresztény felekezetnek új iskolákban 2-2 tanítója, a megfogyott zsidóságnak is igen jó iskolája. Azelőtt egy kis posta volt a kultúra mutatója, ma orvos, patika, vasut, telefon, félmillió felüli forgalmu hitelszövetkezet, fo-gyasztószövetkezet, óvoda, még sütőde is. S a mi kálvinista egyházunk, előnyös törlesz-téses kölcsönből, a hitelszövetkezet segítségé-vel, ingatlanokat szerzett, közlegelőt is s eze-ket előnyösen kezelve, javítva, míg tagjainak megélhetését elősegíti, holdanként és évenkénti bértet utján, másrésztől minden szükségét telje-sítheti a hívek terhelteése nélkül, sőt min-den szegényét ellátja segítséggel, gyermekeit ruhával, tanszerekkel s még arra is gyűjt alapot, hogy kiváló tehetségu szegény fiugyermeket magasabb tudományokra kitaníttat.

A felekezetközi érintkezés is egészen szivélyes. Még zsidók is ellátogatnak a fogyasztási szövet-kezetbe, beismerve, hogy ott jobb és olcsóbb dolgokat vehetnek. A közbiztonság is egészen jónak mondható. Templomkertünkben nyílt kapu mellett virítanak a legszebb virágok és soha hija nincs.

De nem d'csekszem már tovább. Sőt be- ismerem, hogy még sok a hiányosság. De még- sem volt hiabavaló a munka. Sőt én a világot sem vágyom a város sokadalma és izgalma közé. Ami testnek-léleknek kívánatos, itt is megtalál- ható. Még mozink is van. Pompás vetítógépet vett az egyházunk és a téli előadásokat így élénkítjük. Még fényképezőgépünk is van, hogy alkalmoszerű diaposzitiveket készíthessünk magunk.

Legfőbb hiányunk, hogy a községi jegyző nem a községé. Csak fizeti a község, de hasz- nát nem veheti. Kivül áll a község érdekén. A felsőbb hatóságnak alsóbb hatósága. Aki leg- jobb is köztük, csupán a számnélküli rovatok közt szaladgál, elégedetlenkedve foilyást. Arról szó sem lehet, hogy a községi igaz előhaladás tevékeny tényezője legyen. Csak megélhetése után néz, ahol csak lehet. Nálunk nem is tagja egyik szövetkezetnek sem. Az volna az igazi áldás, ha a jegyzőt visszaadnák a falunak. Ma egyedül a pap a faluá. Több nincs, ha őszinték akarunk lenni. A tanítók is elégedetlenkednek. És esodálatos, igen sokan, a legtöbben, a paptól féltik kenyerüket, velők izetlenkednek,

ahelyett, hogy összefognának, egymást és a falut segítve. Ezzel is kellene valamit tenni. De legyen elég ennyi.

(Buj.)

Kiváló tisztelettel
Andrássy Kálmán
ref. jelkészt.

KÜLFÖLDI SZEMLE.

Rovatvezető: Paikert Alajos.

* **Husdrágaság Amerikában.** A szabad Ame- rikában, ahol sem junkerek, sem papi birtokok nincsenek, de van általános választási jog, a hus napról-napra drágul, sokkal rohamosabban, mint nálunk Európában. Ebből is látható, hogy ez általános drágulás világtűnet és annak elő- idézésében az előbb felsorolt európai tényező- nek semmi részük nincsen. Szaporodik az embe- riség, kevesbednek a legelőik, drágább lesz az állattartás és vele a hus.

Daczára annak, hogy Amerikában az idén általában véve jó termés van és a takarmány- növények is nagy átlagban sikerültek, mégis az állattartás költségei folyton igen magasak és állandóan emelkednek. Az abraktakarmányok ára rendkívül magas, a tengeri igen drága, a bérek toronymagasak, így az állattartás, da- czára a magas állattartási áraknak, csak kevés hasznót hajt a gazdának.

Chicago-ban az elsőrendű élő ökr ár elérte az 52 koronát ötven kilogrammonként és az árak még folyton emelkednek. Ott is depekorá- cziótól tartanak és a komolyabb hangok ott is erősen agítálnak a borjuk tömeges levágatása ellen.

Kevesbedik ott is a felhajtás szarvasmarhá- ban, amint ez a következő táblázatból is ki- tetszik. A felhajtás volt ugyanis a hat legfonto- sabb amerikai vásáron (Chicago, St.-Louis, Kansas City, Omaha, St.-Paul és Sioux City):

	1912		1911	
	darab	ár dollárban	darab	ár dollárban
szarvasmarha	3.857.000	10'25	4.514.000	7'65
sértés	12.715.000	8'35	12.029.000	7'90
juh	6.426.000	4'75	6.072.000	3'85

Tehát egy évben 657.000 darabbal kevesbe- dett ott a felhajtás szarvasmarhában és ezzel annak ára ötven kilogrammonként egy évben tizenhárom koronával emelkedett.

Az áremelkedést szintén jól láthatjuk a kö- vetkező hivatalos adatokból:

	Átlagos Állattartási árak Chicago-ban	
	1912	1911
	dollárban	
szarvasmarha	7'00-10'25	4'85-9'25
sértés	7'50-8'65	5'40-8'30
juh	4'50-8'00	4'00-5'50

Ebből látható, mily rohamos a vágóállatok áremelkedése Amerikában, ahol mindazon okok teljesen hiányzanak, amelyeket itt nálunk bizonyos körök az agráriusokra fogni igyekez- nek. Világos, hogy ez nem országos tűnet, hanem az egész művelt világon áremelkedés tapasztalható, az emberiség szaporodásával és

vagyonai gyarapodásával járó általános áremel- kedés.

Paikert Alajos.

△ Az állattenyésztési szövetkezetek Francia- országban is szép fejlődést mutathatnak fel újabban. A Doubs départementből kiindult kez- deményezés nyomán egyre több eddig külön- külön kevés eredményt felmutató állattenyésztő szervezkedik szövetkezetekbe, amelyek jó tenyész- állatok közös erővel való beszerzéséről, állat- állományuk törzskönyveléséről és a tenyésztés szakszerű irányításáról is gondoskodnak. E szö- vetkezetek a gazdasági szindikátusokra nézve az 1884. évi törvényben előirt egyszerű forma- ságok betartásával alakulnak meg, számuk máris meghaladja a százat. Egy-egy tenyésztő- szövetkezet működési körét ritkán terjeszti ki két-három falu határára túl, az értékesítés és tenyészállatbiztosítás céljaira départementon- ként külön szövetségeket alakítanak az ott mű- ködő szindikátusokból. Például a doubsi 17 tenyésztőszövetkezet Besançonban alkotott egy középpontot, amely máris magas fokra fejlesz- tetta Franciaország egyik igen kedvelt szarvas- marha tájfajtájának, az úgynevezett race corn- toise tenyésztését. Az állam évi 200 ezer frank- kal támogatja az állattenyésztő szövetkezetek működését, államsegélyben azonban csak olyan tenyésztőszindikátusok részesülnek, amelyeknek alapszabályait a földművelésügyi miniszter jóvá- hagyta s amelyeket illetékes départementjuk is támogat. A tenyésztőszövetkezetek egyes érté- kesebb fajták tenyésztését és javítását tűzik célul maguk elé, amit jó tenyészállatok beszer- zésével és tartásával, továbbá rendszeres törzs- könyveléssel és tejjellenőrzéssel mozdítanak elő. Az államsegélyt élvező tenyésztőszindikátusok működését a kerületbeli gazdasági szaktanító van hivatva ellenőrizni, aki tapasztalatairól időszakonként jelentést tesz a földművelésügyi minisztériumnak.

△ Poroszország a bírák gyakorlati irányu továbbképzéséért. A porosz igazságügyminisz- ternek a nyáron kiadott és mostanában életbe- lépett rendelete kívánatosnak mondja ki, hogy az egyes bíróságokhoz beosztott kezdő albírák, assessorok a bírói vizsga letétele után legalább egy évet jogi továbbképzésre és gyakorlati ismeretek kiegészítésére fordítsanak, amely célra egy évig terjedő hivatali szabadságot is kaphat- nak. A miniszteri rendelet főleg a gazdasági élettel való megismerkedést ajánlja a leendő bírák- nak, mert a helyes ítélkezés alapfeltételét az életviszonyok világos és gyakorlati érzékű át- tekintésében látja. A gyakorlati irányu tovább- képzésre a rendelet különféle módozatok között enged a jövőben porosz bírói nemzedéknek választást. Így például elölthető ez az év ügy- védi vagy közjegyzői gyakorlatban, külföldi tanul- mányuton, valamely egyetem szabadon választott szemináriumában folytatott szaktanulmányokkal (amire a rendelet főképpen a közgazdasági és társadalomtudományi szakot ajánlja a már el- sajátított jogi előtanulmányok után) és szak- irodalmi munkássággal, továbbá valamely pár- tatlan és közérdekű hivatást szolgáló jogtanács- adó iroda, sőt valamely a gyakorlati élettel

A Debreczeni Mezőgazdasági Gépgyár Részv.-Társ. gyártmányai:

HAZAI DRILL

páros soru vetőgép.

HORTOBÁGY DRILL

páratlan soru vetőgép.

NAPOLEON DRILL műtrágyaszóróval kombinált vetőgép.

Ekék, boronák, szecsavágók, répavágók, kapálók, morzsolók, kukoriczavetőgépek stb. kiváló minőségben, előnyös árak mellett.

állandó kapcsolatban álló kereskedelmi, ipari vagy mezőgazdasági testület szolgálatában is. Végül a feléves államtudományi továbbképző tanfolyamokon való részvételt is kívánatosnak jelzi és a gyakorlati továbbképzésre szánt esztendő folyamára melegen ajánlja a porosz igazságügyminiszter, aki ezzel a rendeletével újabb bizonyosságát adta annak, mennyire gondja van a mindig jó hírű porosz államhivatalnoki és bírói kar magas szellemi és képzettségi színvonalának fenntartása mellett a gyakorlati közgazdasági érzék fejlesztésére és a modern életviszonyokba való bepillantás lehetővé tételére. Ime tehát újabb bizonyossága annak, amit évek sora óta annyiszor hangoztatunk, hogy a közgazdasági és bírói szolgálatban egyaránt szükség van a pusztán jogi tudáson kívül közgazdasági és szociális ismeretek megszerzésére és a gyakorlati gazdasági élet megismerésére is.

△ Kartellek lajstromozása. A német birodalmi kormány ezzel a tervvel foglalkozik, hogy a kartellek kötelező lajstromozásáról terjeszt törvényjavaslatot a birodalmi gyűlés elé. Addig is, míg erre az előmunkálatok megtörténnek, hivatalból gyűjti a birodalmi kancellári hivatal a különféle kartellmegállapodások szövegét s a kartellek működésére vonatkozó adatokat, amelyek közel négyszáz ipari kartellre terjednek ki. Egyelőre ezekből az adatokból, amelyeket persze állandóan nyilvántartanak és kiegészítenek, illetve helyesbitenek, szándékozik a német birodalmi kormány a kartellekről oly lajstromot szerkeszteni, amelybe az érdeklődők bármikor betekintést nyerhetnek. A német kartellek nagy többsége különben egyáltalában nem is csinál titkot megállapodásaiból, melyeket a bíróságok ismételt kötelező erejűeknek ismertek el a kartell egyes tagjaira nézve, a hivatalos regiszter egybeállításának tehát alig lesz nagyobb akadály a mindenesetre mégis egy lépést jelent a kartellek annyira kívánatos közérdekű ellenőrzése felé.

△ Innen-onnan. A poroszországi Stettin városában a húsdarágaság leküzdésére nagyon figyelemreméltó ajánlatot tettek a városi tanácsnak az ottani gazdasági kamara és a pommeraniai gazdák állatértékesítő szövetkezete. A gazdák ugyanis hajlandók Stettin városának hetenként 300 darab sertést, 68 márkáért (81 korona) számítva a vágósúly métermázsáját, szerződési kötelezettséggel rendszeresen szállítani, ha a városi tanács viszont öt évre kötelezi magát, hogy a gazdáktól ezen az áron hétről-hétre átveszi ezt a sertésmennyiséget. Az ajánlott átlagár a jelenlegi stettini árnál 20-25 százalékkal alacsonyabb s éppen ezért a fogyasztókörözés szívesen venné, ha a meg egyezés ez alapon létrejöhetne. Viszont a gazdák ismét bizonyosságot szolgáltatnak ajánlatukkal arról, hogy szívesen beérik lehetőleg állandó, bár mérsékelt husárral, mert hiszen ezek legjobban biztosítják az állattenyésztés nyugodt, egyenletes és a szükségletekhez alkalmazkodó fejlődését.

Egy német újság valahol egy száz év előtti piaci árjegyzékre akadt és azt írja, úgy érzi

magát, mintha az elveszett paradicsomba pillantana bele, amikor olyasmiket olvas, hogy a marhahus fontja 30, a borjúhúsé 24, a sertéshúsé 36 fillér volt. Csak hogy ott véti el német lapársunk kissé a dolgot, hogy ezeket a husárakat mint valami egyedülálló gazdasági jelenséget ragadja ki az elsárgult évszázados lapokból. A száz esztendő előtti élelmiszikkárakat csak az akkori munkabérekkel párhuzamosan vehetjük össze a mai árakkal és munkabérekkel s akkor kiderül, hogy az a régi jóvilág csak látszólag volt olyan paradicsomi. Mert például ugyanabban a neckarparti német városkában, ahonnan a felsorolt piaci árjegyzék való, száz esztendeje egy kömüves napszámja 36 váltó-krajczár volt, amin 15 font kenyert vagy 3 font juh- vagy disznóhúst, vagy 275 font marhahúst vásárolhatott, míg a mai 68 filléres órabér mellett egy kömüvesmunkás napi keresményéből 40 font kenyeret vagy 6 font sertésvagy-juhust, vagy 57 font marhahúst vásárolhat. A jelenlegi munkabér tehát 100-160 százalékkal nagyobbárnyu emelkedést mutat az élelmiszikk áránál, ha feltesszük, hogy a mai kömüvesmunkásnak sem kell több táplálék, mint száz év előtti társának.

Ausztriában az alsóausztriai gyümölcsstermesztőszövetség javaslatára azt az érdekes újítást lépteti életbe a hadügyminisztérium, hogy a kaszárnyák udvarán és gyakorlótereken gyümölcsfacsemeték ültetését rendelte el s ezek gondozása a polgári életben mezőgazdasággal foglalkozó legénység sorából kijelölendő gyümölcskertészek feladata lesz. A gyümölcsstermesztőszövetség az egyes gyümölcsfák okszerű ápolására rövid, népszerű vezérlonalat adott ki, amelyet a hadügyminisztérium szét is osztatott mindazoknál a csapatoknál, amelyeknek lakatanyái körül már ültetett gyümölcsfákat. Így egyrészt állandó gazdasági foglalkozásra nyílik a legénység egyrészt alkalma, másrészt pedig a kaszárnyák rideg környékére némi szín és változatosság költözik.

A múlt év Németország dohánytermesztésére sem volt kedvező. A dohánynyal beültetett terület 17 ezer hektár volt (1910-ben 154 ezer hektár), amiből Baderia 72, Poroszországra 42, Bajorországra 28 ezer hektár esett, a többi pedig megoszlott. A múltévi dohánytermés 292 ezer q volt az előző évi 288 ezer q-val szemben, vagyis a hektáronkénti átlagos dohánytermés 187 q-ról 171 q-ra szállott alá. Kiváltképpen alacsony országos átlagokat mutattak fel tavaly Bajorország és Poroszország. A nyers dohány métermázsánkénti átlagos ára az 1910-iki 7447 márkáról 5943 márkára csökkent s így a német dohánytermesztés jövedelmezősége tavaly 27 százalékkal kisebb volt, mint 1910. évben.

Angolország gazdaságilag művelt területe az idén ismét továbbcsökkent 27.248,800 acreról 27.169,500 acrerre, ugyszintén újabb hanyatlást mutat az előző évvel szemben a szarvasmarhák 58 milliónyi (1911-ben 59 millió), a sertések 2496 (2651) milliónyi, a juhok 18054 (19331)

milliónyi, a f. évre egyelőre csak ideiglenesen megállapított létszáma.

A delegációban történt hivatalos kijelentés szerint a Japán és Magyarország-Ausztria között immár véglegesen letárgyalt kereskedelmi szerződést legközelebb aláírják. Az új szerződés, éppen úgy, mint az előző, a legtöbb kedvezmény alapján áll és 1917. év végéig szól. Monarchiánk főleg papír-, vas- és gypajuárakat, valamint vegyi szereket visz ki Japánba évi 5-6 millió korona értékben, míg behozatalunk Japánból 6 millió körül mozog.

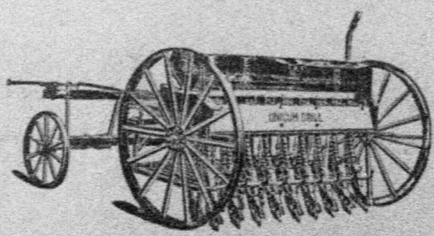
Többtermelés Amerikában.

Hogy az amerikai farmerek is magukévá tették a többtermelés irányát, mutatja a legelterjedtebb és a gyakorlati farmer részére leghasznosabb amerikai gazdasági szaklap, az „American Agriculturist” programja, amelyet legújabb számában közöl. Ime:

1. Három haszonállatot, tartani ott, ahol eddig egy volt.
2. Takarmánynövényeket, réteket és legelőket annyira megjavítani, hogy kétszerannyit és kétszer oly jót teremjenek, mint eddig.
3. Gyümölcsöt, konyhabeteményt és más terményt hozamban és minőségben lényegesen megjavítani.
4. Nem több holdon, de több métermázsza tengerit, búzát, zabot és más gabonát holdenként termeszteni, mint eddig.
5. A haszonállatállományt megjavítani, úgy hogy húst, vaját, sajtot, tojást és egyéb terméket nagymennyiségben exportáljunk a külföldre.
6. Forgalmi eszközeinket, pénzügyeinket és a pénzforgalmat reformálni, hogy déli államainkban is a gazdasági termények piacra hozatala és értékesítése egységessé és könnyebbé tétessék, hogy fogyasztókörözésünk is olcsóbban juthasson a gazdasági terményekhez.
7. Természeti kincseinket, különösen erdőségeinket bölcsen hasznosítani, úgy hogy meg-hozzák a kellő jövedelmet, de mellette meg-óvasanak jövőendő nemzedékeink részére.
8. Utainkat, vasutainkat, folyóinkat és kikötőinket megjavítani, hogy egy hatalmas nemzet követelményeinek eleget tehessenek.
9. Iskoláinkat megjavítani, hogy minden fiatal ember, vidéken és városban képességben, egészségben és jellemében nevelődhessen, körülményeihez megfelelően mesterségét értve, szerelve és használva.
10. Iskolát és otthonot, gazdaságot és gyárat jobban összekötni, úgy hogy kölcsönösen egymásnak javára lehessenek.
11. Ebben és más formában segíteni a közszolgálatot (közigazgatást), hogy az becsületoskomoly és szerény legyen, hogy így minden ember életét, szabadságát élvezhesse és boldogulását megtalálhassa.
12. Mindent elkövetni, hogy bensőségesebb és magasabb irányu falusi élet által egész nemzetünk is még nagyobbá és hatalmasabbá fejlődjék.

Ovakodjon utánzatoktól!

Az eredeti „Melichar” gyártmányu világhírű

„Unicum Drill”
sorbavetőgépek

„Imperator” műtrágyaszóróval egyesített sorbavetőgépek, minden gazda által elismert első helyet foglalják el. Mielőtt vetőgépet vásárol, érdeklődjön gazdátársainál!

Ábrás leírással és ajánlattal készséggel szolgál!

Bächer Rudolf – Melichar Ferencz.

Magyarországi vezérképviselője: **Szücs Zsigmond**, Budapest, VI. ker., Nagymező-utca 68. szám.

Ovakodjon utánzatoktól!

Mily böles program, mily bölesen és helyesen alkalmazható az minálunk Európában is. Alkalmazzuk tehát, annál is inkább, mert hisz ez a mi földmívelési kormányunk és mindnyájunk programja is.

Ez a többtermelés, a rét- és legelőjavítás, az állatjavítás, a forgalom, az iskolák és a falusi élet javítása, emelése és irányítása egy szebb, komolyabb, tisztességesebb és boldogabb jövő felé vezet.

Parkert Alajos.

Gazdatársadalmi mozgalmak.

Rovatvezető: Fabricius Endre.

Az Aradmegyei Gazdasági Egyesület f. hó 5-én Váshelyi József igazgató elnök elnöklété alatt tartotta saját székházában IV. igazgató-választmányi gyűlést, melyen az egyesület elnökén, Zselénski Róbert grófon kívül a választmányi tagok is szép számmal vettek részt. Az elnöki jelentés, melyet *Ipolyi-Keller Iván* ügyvezető-titkár terjesztett elő, beszámolt az egyesület által a nyár folyamán rendezett tenyészállat-díjazásokról s az egyesületnek a közel jövőben kifejtendő működéséről, amit a választmány helyesléssel vett tudomásul. Székudvar községnek a szarvasmarha tenyészirány megváltoztatására vonatkozó határozatával szemben az egyesület arra az álláspontra helyezkedett, hogy kétféle szarvasmarha tenyésztését nem javasolja. Győr vármegyének a cselédek hurczolkodási idejének megváltoztatását, ugyancsak Nógrád vármegyének a napszámberfizetések napjának szombatról a hét elejére való áthelyezését célzó javaslatát az egyesület nem pártolta. A földmívelésügyi miniszter felhívása folytán az egyesület a baraczkai állami szőlőtelepen fenn tartott szénkénegraktár beszüntetését hozta javaslatba, miután ezt a szőlőgazdák egyáltalán nem veszik igénybe. Ugyancsak ez alkalommal került tárgyalás alá az aradhegyaljai szőlőgazdáknak a csálai és baraczkai állami szőlő-oltványtermelő telepek felosztása érdekében a földmívelésügyi minisztériumhoz intézett s támogatást végett Arad vármegye és Arad város törvényhatóságaihoz, valamint a gazdasági egyesülethez is benyújtott felirata is, melyre vonatkozólag az egyesület azon álláspontra helyezkedett, miszerint tekintettel arra, hogy a bel-földi szőlők ujtásánál már nincs szükség az állam oltványtermelésére, az állami telepek felosztásának eszméjét pártolja és azt javasolja, hogy a minisztérium ezen telepeknek értékes befektetését az OMGE., úgyis mint a Gazdasági Egyesületek Országos Szövetségének végrehajtó-bizottsága, valamint a Magyar Szőlőgazdák Országos Egyesülete véleményének meghallgatásával inkább a borértékesítés előmozdítására és egyéb hasznos mezőgazdasági intézmények létesítésére fordítsa.

A Hevesmegyei Gazdasági Egyesület f. évi szeptember 29-i igazgató-választmányi ülésében több fontos közgazdasági ügy elintézése után elhatározta, hogy résztvesz az 1913. év február

havában Budapesten tartandó I. országos kukoricakiállításán és pedig csoportos kiállításban fogja bemutatni a vármegyében termelt összes kukoricafajokat. Feliratot intéz a m. kir. földmívelési minisztériumhoz a hullágető kemenczék kötelező felállítása iránt, továbbá egy állami szénkénegraktárnak Gyöngyösiön való létesítése iránt.

A Hontmegyei Gazdasági Egyesület igazgató-választmánya f. évi szeptember hó 10-én tartott rendes üléséből feliratot intézett az országgyűlés képviselőházához, kérve a jövedelmi adóról szóló 1909. X. t.-cz. sérelmes szakaszainak megváltoztatását. A bolgárrendszerű kertészet létesítése érdekében utasította az elnökséget, hogy a terhek és költségek nagysága felől a földmívelésügyi minisztériót, valamint a már létező mintatelepek vezetőségétől részletes felvilágosítást szerezzen. A titkár havi jelentése szerint a multhavi választmányi ülés óta Bozók, Hontkiskér és Kökeszi községekben tartottak tehén- és üszödjazások, melyeken mindössze 33 állami díj 810 K. és 3 egyesületi díj 30 K. értékben osztott ki. Legnagyobb felhajtás volt Bozókban, legnagyobb anyag Kökesziben.

A Szabolcsmegyei Gazdasági Egyesület igazgató-választmánya szeptember hó 24-én tartotta rendes havi ülését. Örömmel vette tudomásul a földmívelésügyi miniszter leiratát, melyben tudatja, hogy az egyesület előterjesztése folytán Nyirbátor, Ujfehértó és Polgár községekben a követő téli hónapokra *fűveszűzőkorsó* továbbképező tanfolyamot létesít.

Előterjesztést tett a dohánybevéltő hivatalhoz kinevezendő gazdasági szakértőkre vonatkozólag és pedig: a rakamazi bevéltő hivatalhoz Mihályi György tiszánagyfalui lakost, helyetteséül Vékey Gedeon nyiregyházi lakost; *Nyiregyháza*: Szikszay Sándor gazd. egyt. titkár, helyetteséül: Bleuer Lajos nyiregyházi lakos földbirtokost; *Nagykállósa*: Vay Elek nyiregyházi lakost, helyetteséül: Pethő András nagykállósi lakost; *Nyirbátorba*: Söldos Ferencz debreczeni lakost, helyetteséül: Barek István nyirbátorosi lakost; *Kisvárdára*: Okolicsányi Menyhért gyulaházi lakost, helyetteséül: Vékey Gedeon nyiregyházi lakost.

A számvizsgáló bizottságnak az egyesületi 1911. évi számadásokra vonatkozó jelentését — mely végeredményében 686 korona vagyonszaporulatról számol be — tudomásul véve, a közgyűlésnek jóváhagyó tudomásulvétel és felmentvény megadására ajánlja. Ugyancsak a számvizsgáló-bizottság jelentése alapján Szikszay egyt. titkár nyugdíjárulékait felemelt illetményei alapján úgy visszamenő szolgálati éveire, mint a folytatolagos díjakra nézve felerészben az egyesület terhére átvállalta.

A Biharmegyei G. E.-nek a gazdasági szakoktatás szervezése tárgyában intézett feliratát a közgazdasági és jogi szakosztály javaslata alapján azon módosítással tette magáévá, hogy a gazdasági oktatásnak a népiskolákban való megkezdését csakis a népoktatási intézetek megfelelő reformjával tartja keresztülvihetőnek. Továbbá az 5 gazdasági akadémia, mint gyakorlati főiskola

továbbra is fenntartandó, de egy közgazdasági egyetem felállítását tartja szükségesnek.

A Nógrádmegyei G. E.-nek az adótörvények módosítása tárgyában tervezett mozgalom megindítását egyelőre időszerűtlennek tartja, mert ennek hiánya, avagy káros rendelkezései csakis gyakorlati alkalmazásukban lesznek megállapíthatók. Szükségesnek véli azonban egy szakközeg szervezését a központban, mely figyelemmel a kifejlődő gyakorlatra, adott esetekben tanácsos és segítséggel támogatná a hozzáforduló birtokosokat, vidéki egyesületeket.

Végül id. *Kallay András* indítványa elfogadásával megkeresni határozta a vármegyei törvényhatóságát, hogy a hosszantartó, csapásmentes jelentkező kedvezőtlen időjárás folytán a sájnós, előreláthatóan *inség előtt álló kisemberek* nyomorának enyhítésére adóhalasztás, adóleírás, tavaszi vetőmagnak szétosztása, főként állami beruházások keretében tavaszi és téli kereseti források megnyitása által a kormányhoz feliratot intézzen.

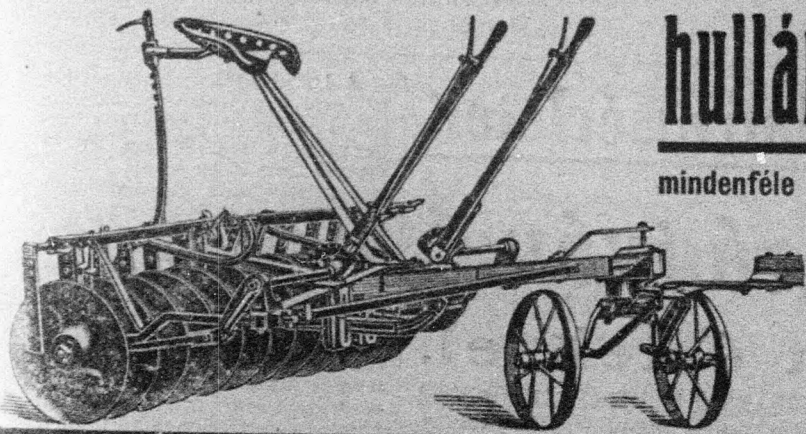
A Temesmegyei Gazdasági Egyesület folyó hó 1-én *Csiki Gyula* elnök elnöklété alatt tartott igazgató-választmányi ülésén hozzájárult *Szalay Géza* dr.-nak Temesvár közlelmézése ügyében előterjesztett indítványához és ezen ügy szociális tanulmányozására bizottságot jelölt ki. A temesvári dohánybevéltő hivatalhoz Löffler Béla és Bászeli Elek titkár szakértőket hozta javaslatba. Titkár javaslatára a Biharmegyei Gazdasági Egyesület átiratát a gazdasági szakoktatás reformálása tárgyában, amely az 1911. évi gazdakongresszus által elfogadott javaslatból teljesen eltér és a Nógrádmegyei Gazdasági Egyesület átiratát a napszámok kifizetésének a hét elejére áthelyezése végett mint a gyakorlatban kivihetlent csak tudomásul vette. Továbbá tudomásul vette még a megye közegészségügyi ehadóalap 1911. évi zárszámadási átiratát. A Szabolcsmegyei Gazdasági Egyesületnek átiratához, mely szerint magyar fajta bikák a köztenyésztésben három éven alul ne alkalmaztassanak, hozzájárult, a Nógrádmegyei Gazdasági Egyesület átiratára elhatározta, hogy a jövedelmi adóról szóló 1912. évi X. t.-cz.-nek a gazdákat sérelmesen érintő szakaszainak megváltoztatása céljából a pénzügyminiszterhez felterjesztést intéz. Az egyesület jövő évi költségelirányzatát változatlanul elfogadta és jóváhagyás végett az évi rendes őszi közgyűlés elé terjeszteni határozta.

IRODALOM.

Tejgazdaság. Sajtőkészítés. Irta: *Szász Ferencz* urad. intéző. Az Erdélyi Gazdasági Egylet könyvkiadóvállalatának LVII. füzeté. 16 képpel. Kolozsvár, 1912. Ajtai nyomda. Ára 3 korona.

Sok gazdaság konjunkturái olyanok, hogy a tej legegyszerűbb értékesítési módja, a friss tej alakjában való értékesítés keresztül nem vihető és így a tej feldolgozása válik szükségessé. A tej egyik legjobb értékesítési módja a sajtúval való feldolgozás, amely jövedelmezőség tekintetében sok esetben felülmúlja még a friss tej

Tarlóhántásra

hullámos tányéru tárcsásboronáinkat

mindenféle talajviszonyokra elsőrendű anyagból a legmodernebb kivitelben.

BÄCHER RUDOLF

oko- és talajmívelő eszközök gyáranak magyarországi vezérképviselője:

Szücs Zsigmond, Budapest, VI., Nagymező utca 68. sz.

alakjában való értékesítést is. Hazánkban még nagyon kevés azoknak a gazdaságoknak és szövetkezeteknek száma, amelyek nagyobb mennyiségben sajtot hoznak forgalomba, így e téren is a fejlődés előtt nyitva áll az út; egyes magyar sajtok széleskörű kedveltsége pedig egyenesen ösztönözheti a gazdákat a sajtermelésre. A sikeres sajtgyártáshoz azonban megfelelő elméleti és gyakorlati szaktudás szükséges s a legtöbb esetben ennek hiánya idézi elő a sajtgyártási üzem mellőzését vagy visszafejlődését. Éppen ezért örömmel kell üdvözölnünk ezt a gyakorlati irányú könyvet is, amely a sajt készítésre vonatkozó ismeretek népszerűsítését van hivatva szolgáltni. A könyv általánosan ismert nevű szerzője legnagyobb részét saját gyakorlati tapasztalatai alapján nyújt utmutatást az okszerű sajt készítésre, röviden felölelve az összes fontos kérdéseket. Könyvének első része a sajt készítést általánosságban tárgyalja, a második rész pedig a különböző sajt félések különleges készítési eljárásait ismerteti. A tehéntejből készült kemény, félkemény, lágy és sovány sajtokon kívül foglalkozik a juh- és bivalytejből készült különböző, kevésbé ismert sajt félésekkel és azok gyártási módjával is s könyvének ez a része eredetisége és érdekessége folytán különös figyelmet érdemel. A 16 képpel illusztrált, ügyes és hasznos könyvet nagyon ajánljuk elsősorban a tejgazdaságokat vezető gazdáknak, sok tanulságot meríthetnek belőle.

Előadások a szőlészet és borászat köréből. III. sorozat. A f. év április hó 15—17-én Budapesten és Budafokon tartott szőlészeti és borászati előadások kivonata. A Magyar Szőlőgazdák Országos Egyesületének kiadása. Budapest, 1912. „Patria” nyomda. Ára 250 K.

Ez a könyv, amely a szőlőműveléssel foglalkozó gazdák különös érdeklődésére tarthat számot, a következő fontos és érdekes előadásokat foglalja magában: Szepessy József: A szőlő fogatos műveléséről; Bernátsky Jenő dr.: Visszaesett szőlőtelepek vizsgálata; Diczény Dezső: A szőlőművelés sikerének agrogeológiai körülményeiről; Istvánfi Gyula dr.: Ujabb vizsgálataink a szőlő peronoszpórájának biológiájáról, tekintettel a védekezésre; Gáspár János dr.: A szőlővédelmi szerek; Sávoly Ferencz dr.: Peronoszpóraszolgálat; Jablonowski József: Védekezés a szőlőmolyok ellen; Pálkás Gyula: A bor érésénél szereplő szervezetek; Pettenkoffer Sándor: A barna törés és a törésre hajló borok kezelése; Tóth Jenő: Borfejtőgépek összehasonlítása; Csathó Gyula: A folyékony szénsav szerepe a pinczegazdaságban, különös tekintettel a Seitz-féle „Zenith” szűrőre.

A kosárfűz termesztése. Irta: Wickl Gyula. Köztelek Olcsó Könyvtára, IV. évfolyam, 6. füzet, 26. ábrával. Budapest, 1912. „Patria” nyomda. Ára 50 fillér.

Az ország minden részében tartanak már néhány év óta háztartási tanfolyamokat, amelyeknek egy része nagyobb gyakorlati eredményt csak azért nem tud felmutatni, mert a megtanult háziipari folytatáshoz nem áll rendelkezésre elegendő nyersanyag. A fűzvesző termesztés korántsem tart lépést a szükséglettel, különösen ujjban, amidőn a fűzvesző egyre több és többféle felhasználást talál s amidőn egyre jobban növekszik a feldolgozásához érő kezek száma. S ha még külön

figyelemre méltatjuk azt, hogy a mezőgazdasági munkások ezreinek nyujthat a fűzvesző feldolgozása a külső munka szünetelése alatt szép mellékterületet és hogy fűztermelés esetén az egyébként nem hasznosítható területek is tekintélyes jövedelmet hozhatnak, különösebb jelentőséget kell tulajdonítanunk ennek a könyvnek, mint amennyire a felületesen ítélt tárgyat becsüli. Az érdekesen megírt füzet részletesen tárgyalja a fűztermesztés minden egyes kérdését, különösen tüzetesen szól a termesztendő fejték megválasztásáról, talajelőkészítéséről, telepítéséről, ápolásáról, trágyázásáról, betakarításáról, héjazásáról, terméseredményekéről, jövedelmezőségről, mellékjövödelmekről és a fűz ellenségeiről, meg betegségeiről. Ez a hézagpótló könyv bizonyára általános népszerűsége fog szert tenni, különösen hasznos munkát végezzenek a háziipari tanfolyamok vezetői e füzet ajánlásával és terjesztésével. Sok nagyobb gazdaságban is megfelelő terület kínálkozik a fűztermesztés által való kihasználhatásra, így az intelligens gazdaközönség is hasznos tanácsadót szerezhet ebben a könyvből.

Falufejlesztés az erdélyi részekben. Irta: Cséser Lajos dr. Különlenyomat az *Erdélyi Gazda* 1912. évfolyamából. Kolozsvár, 1912. Gámán János nyomdája. — Annak az országos mozgalomnak, melyet a falusi jólét előmozdítására Rubinek Gyula, az OMGE. igazgatója indított, ez a kis füzet is egyik előhírnöke. Az OMGE. zöld asztalánál elhangzott komoly felhívás belemarkolt a magyar nép igaz vezetőinek szívébe és azóta úgy a fővárosi, mint a vidéki sajtóban állandó érdeklődés nyilvánul meg a faluban élők kulturális viszonyainak előmozdítása iránt. Ez a kis füzet bemutatja az erdélyi részben folyó népművelési és népművelési munkálkodást könnyű és vonzó leírásban. Inkább a képek beszélnek a falusi jólét haladásáról, élénk tárva a falusi életet. Érdekes és eredeti képek mutatják be a gazdaköri szántóversenyt, a torockai falusi népházat, a tavaszi határjárást, a gyermekversenyt, a háztűznézet, községi vízvezetékét, a legelőjavításokat, a mintatrágyatelepet, a téli háziipari tanfolyamokat, a gazdaköri kukoriczakiállítást stb. A kis füzet kiadásával Cséser dr. mintegy tükröt tart az elhanyagolt falvak vezetői elé: „nézzétek, a ti falvaitok is ilyenek lehetnének, de csak akkor, ha a magyar nemzet fájának a törzsét, a népet igazán szeretnétek, valóban ápolnátok és vezetni tudnátok”.

Az Országos sörárpa- és komlókiállítás katalógusa, amelyet a f. év szept. 27—29-én rendezett kiállítás alkalmával adott ki az OMGE., igen érdekes adatokat szolgáltat a gazdáknak és kereskedőknek egyaránt. A kiállítás szervezésének és szabályzatának s a bírálati szabályoknak ismertetése után a kiállított sörárpa- és komlóminták felsorolása következik táblázatokban, amelyek a termelő közlelő címén kívül részletes adatokat tartalmaznak a kiállított termék minőségére, terméshozamára stb. vonatkozólag is. A katalógus „A magyar sörárpa- és komlókiállítás” címmel egy tartalmas tanulmányt is közöl Fabricius Endre tollából. A katalógus ára 50 fillér, beszerezhető az OMGE. titkári hivatalában.

LEVÉLSZEKRÉNY.

E rovatban csak a közérdekű kérdésekre adjuk meg a választ, ezért tessék állandóan figyelemmel kísérni a „Szerkesztői üzenetek”-et is.

A szerkesztőséghez csak a lap szellemi részére vonatkozó levelek intézendők, hirdetési, lapreklamálási, címzavartoztatási stb. ügyekben tessék egyenesen a kiadóhivatalhoz fordulni.

Tyukok tollhullása. 268. kérdés. A tyukok és kisebb arányban a pulykák között is egy idő óta az alábbi betegség lépett fel. A hátán, szárnyakon és farkon a toll mind töredezik, annyira, hogy egész kopaszok a tyukok és vörös gyulladásban van a testük, néhol a vér is kiserked. Ha nőtt is új toll, az is elpusztul. Egy magyar kakason vettük legelőször észre, de most nemcsak az öreg tyukok, de a fiatal ezidei baromfi is megkapta. Mivel gyógyíthatnám a bajt?

Felelet a 268. sz. kérdésre. A közölt leírásból a betegség természetét nem lehet határozottan megállapítani, mindazonáltal mégis nagyon valószínű, hogy a tollak kihullását bőrelősködők okozzák, nevezetesen a *Sarcoptes laevis*-nek nevezett rühatkák, melyek a tolltüszőkben telepednek meg, esetleg azonban a *Dermanyssus avium* (madárpoloska), vagy pedig az *Argas reflexus* (óvántag). A rühatkák okozta bőrbetegség megszüntetésére alkalmasnak bizonyult a kéménjfürdő, melyet két rész kéménynak 100 rész meleg vízben feloldásával állítanak elő és amelybe a madarat hátuljával egyenesen lefelé tartva egészen a fejéig gyorsan bemártanak, hogy a folyadék a tollak közé behatolhasson, miközben azonban ügyelni kell arra, hogy a folyadék az állat szemébe, szájába és orrába ne kerülhessen. Azután a folyadékot a tollazatból kinyomkodják és az állatot hűvösebb időjárás esetén tökéletes megszáradásukig meleg helyiségben elzárva tartják. Ezt az eljárást több napon keresztül ismételni szükséges, azonfelül azonban egyúttal tanácsos a beteg baromfiak helyét megtisztogatni és forró luggal fertőtleníteni.

A madárpoloska és az óvántag többnyire csak éjjel támadja meg a madarakat és vért szí testökből, ennélfogva ezek ellen az élősködők ellen legbiztosabban úgy lehet megvédeni az állatokat, ha azokat egészen más, madarak által addig nem lakott óiba helyezik át, miután azokat egyenként megvizsgálták és esetleg a nap folyamán is a testöknön megmaradó óvántag-aleczák eltávolítása céljából. Jól felépített baromfiólak tisztításával és fertőtlenítésével szintén elpusztíthatók a madárpoloskák és az óvántagok, míg különben csak az ólak elégetése biztosíthatja az eredményt.

Mint hogy az orvoslás módjának megválasztása és az orvoslás sikerének biztosítása szempontjából nagyon kívánatos a betegség természetének megállapítása, ajánlatos két élő beteg tyukot az állatorvosi főiskola belorvostani klinikájára (Budapest, VII., Rottenbiller-utca 23.) felküldeni a betegség megállapítása végett, amiből kifolyólag a tulajdonost csak a szállítási költségei terhelik.

M. J. dr.

Igáslovak adagolása. 269. kérdés. 1. Mi a táp- és mi a pénzértéke 100 kg. olajpogácsá-

A különbség a szárított sertés-trágyával s a közönséges istállótrágyával betrágyázott területeken szemlétomást a sertés-trágya javára mutatkozott s ha eddigi kedvező tapasztalatainkat a más terjedelmesebb próbák is beigazolják, úgy teljesen mellőzni fogjuk a közönséges istállótrágyával való trágyázást. Oltási P. és fia, Esztergom.

Az Önök által szállított és nyirbogdányi homoki szőlőtelepemen használt sertés-trágya hatása szembe-ütően eredményes volt. A nagy termés igen szépen beért s a trágyázott a trágyázatlannal szemben feltűnően kivált. Haas Ignác, Nyiregyháza.

A gyakorlat emberei gyakorlati kísérletek

alján bizonyítják, hogy a kőbányai

szárított hizósertés-trágyával

minden gazdasági növénynél

fényes eredményeket értek el.

Minden gazda kérje saját érdekében ezen szakvéleményeket tartalmazó ismertetéseket árajánlatot, melyeket készséggel küld a

BUDAPEST-KŐBÁNYAI TRÁGYASZÁRÍTÓGYÁR
Bosányi, Schiettrumpf és Társa cég Budapest, IX., Dillő-út 21. szám.

Szíves figyelmébe: Minden hirdetéshez új szakvélemény van mellékelve!

nak (az olajfa gyümölcséből eredőnek?) 2. Mi a táp- és mi a pénzértéke 100 kg. tölgy-makknak, illetve vadgesztenyének? 3. Igáslovakkal akarok etetni: 4 kg. szénát, 1 kg. olajpogácsát, 1/2 kg. hallisztet 3 kg. vadgesztenye- (vagy tölgy-makk) lisztet és 1 kg. sziruppal (czukorgyártási melléktermék) keverve. Megfelel-e ez egy ló táplálkozási igényeinek? *K. J.*

Felelet a 269. sz. kérdésre. 1. Az olajbogyópogácsa tápértéke oly csekély, hogy a középminőségű szénát sem éri el, mert míg Kellner szerint a közepes réti széna átlagos em. fehérjertartalma 3-8 és keményítőértéke 31%, addig a szőbenforgó pogácsa alig tartalmaz emészthető fehérjét, keményítőértéke pedig aszerint, hogy a pogácsa friss vagy légszáraz, 22-27%. Pénzértéke tehát csak mintegy 2/3 akkora, mint a réti szénáé, sőt a friss pogácsáé még csekélyebb. 2. A tölgy-makk és a vadgesztenye tápértéke attól függ, hogy frissek vagy légszárazak-e. A friss tölgy-makkban 2-2% az em. fehérje és 40-4% a keményítőérték, a friss vadgesztenyében pedig 1-5% az em. fehérje és 34-1% a keményítőérték. Fehérjertartalommal tehát egyikük sem közelíti meg a szénát, keményítőértékben pedig az egyik 30 s a másik 11 százalékkal mulja azt felül, de pénzértékük csak mintegy 27-5, illetve 7%-kal nagyobb, mint a közepes réti szénáé. 3. Az igáslovak számára tervezett adagolás valószínűleg 3-3-3-3 keményítőértéket tartalmaz aszerint, hogy friss vagy légszáraz vadgesztenyét etet. Ez oly kevés, hogy a könnyű munkát végző lovat is alig tarthatja változatlan husban, mert Kellner szerint 1000 kg. élősulyra s naponta a könnyen dolgozó lóval 92, a középnehezen dolgozóval 116 s a nehezen dolgozóval 15 kg. keményítőértéket tanácsos etetni. Adagolásának csekély keményítőértéke attól származik, mert az olajbogyópogácsa a szénánál is kevesebbet ér és mert a többi takarmányok tápértéke is közelebb áll a szénáéhoz, mint a zabéhoz, kivéven a melászt, melynek teljes zabértéket tulajdonítunk. Adagolásából pedig azt a tanulságot merítjük, hogy olyan esetekben, midőn a lóval nem etetünk zabot, hanem szokatlan takarmányokat, nagyon ajánlatos az adagolás valószínű keményítőértékét kiszámítani, mert a szokatlan takarmányok értékebecslésénél cserben hágy a tapasztalás s csak a keményítőérték tájékoztat afölött, hogy a szokatlan takarmányok körülbelül mennyire pótolhatják a zabot. *Cselkó István.*

Sertések és tehének takarmányozása. 270. kérdés. 1. Van 50 darab anyagomban, 185 darab 3/4 éves, körülbelül 40 kg.-os mangalicza süldőm s ugyanilyen fejű 1/4 éves 150 darab. Ezeket az állatokat — tekintettel az igen jó burgonyatermesésre — „Reform” füllesztőben füllesztett burgonya, lóherepolyva és korpa keveréken óhajtom kiteleltetni, illetve a süldőket (3/4 éveseket) mielőbb 65-70 kilogrammosakra feljavitani. Ha szükséges, ez utóbbiak deczembertől még tengeridarat is kaphatnak. 2. 450 kg. átlagsúlyu teheneink átlag 5-6 liter tejet adnak. Mit etessek, hogy a tejmennyiség fokozódjék? Rendelkezésre áll: takarmányrépa, korpa, tengeridara, lóhere- vagy rétiszéna s tavaszi szalma ad libitum. *U. J.*

Felelet a 270. sz. kérdésre. 1. Hasas koczái valószínű súlyát nem ismerve, 100 kg. élősúlyra számítjuk ki a következő napi adagolást: 3 kg. burgonya, 0-8 kg. korpa és 1-1-2 kg. herepolyva. A 40 kg. súlyu 3/4 éves süldővel oly takarmányt tanácsos etetni, mely legalább 0-8 kg. keményítőértéket tartalmaz s melynek fehérjearánya lehetőleg nem haladja meg az

1:9-et. Ilyen pl. a következő: 2-5 kg. burgonya és 3/4 kg. korpa; ez annyira megtölti a gyomrot, hogy csak kevés polyva keverhető hozzá. Tengerit nem szükséges etetni, de ha deczembertől kezdve mégis azt kívánna használni, akkor pl. a következő adagolás volna alkalmazható: 2-5 kg. burgonya, 0-5 kg. tengeri és 0-5 kg. korpa. Ez az adagolás táplálóbb az előbbinél, mert a süldők deczemberig annyit nőnek, hogy akkor már többet kívánnak, mint két hónappal előbb. Ha azonban az első adagolásnál maradna, azt a süldők növekedésének arányában mintegy kéthetenként szintén növelni kellene, mert pl. az 50 kg.-os süldő 3/4 annyi takarmányt kíván, mint a 40 kg.-os. A 1/4 éves süldővel szűkebb fehérjearányu takarmányt kell etetnünk, mint a 3/4 évessel, ami azt jelenti, hogy a 1/4 éves kevesebb burgonyát és több korpát kapjon, pl. a következő arányban: 1 rész korpára 1-5 r. burgonyát, mely keverékből annyit etetendő, hogy a süldők mindig jóllakjanak. Tájékoztatóul szolgáljon az, hogy a 1/4 éves süldő mintegy 2-3 kg. korpát és 4-4-1/4 kg. burgonyát képes 100 kg. élősúlyra s naponta enni. Herepolyvát eleintén nem tanácsos etetni s később is csak keveset, mert a nagy tápszükségletű süldő alig emészt belőle valamit.

2. Az 5 l. tejet adó tehenet pl. a következő adagolás elégíti ki: 20 kg. takarmányrépa, 5 kg. széna, 1 kg. korpa és ad libitum tavaszi szalma. Ha több tejet kívánunk, elsősorban több fehérjét kell etetnünk, ami azonban csak a széna vagy a korpa szaporításával érhető el, úgy számítva, hogy 1 kg. szénatöbblet 1-5 l. tejtöbbletet, 1 kg. korpátöbblet 2-5 l. tejtöbbletet eredményezhet. Tengeridarat nem ajánlunk etetni, mert bár a tengeri a legjobb tejtakarmányok egyike, de ezt a hatását csak fehérjében gazdag abraknakem, pl. olajpogácsák kísérletében érvényesíti. Olajpogácsa hiányában a vöröshere- vagy luczerna-széna jobb tejtakarmány, mint a hasonló jószágú rétiszéna, mert előbbieken több a fehérje, tehenei pedig leginkább arra szorulnak.

Cselkó István.

A munkásbiztosító pénztárak lázadása.

Nem tulajdoníthatnánk semmi különös fontosságot annak a mozgolódásnak, amelyet a kerületi munkásbiztosító pénztárak a gazdasági alkalmazottak biztosítása ügyében, jobban mondva azoknak elhódítása érdekében véghezvisznek, ha ezek a folyton megújuló kísérletek nem okoznának a gazdaközönségnek annyi nyugtalanságot és kárt. Ez okból már ismételtelen kelleit foglaloznunk, különösen a legújabb törvényalkotások és rendeletek által teremtett újabb helyzet folytán ezzel a kérdéssel és ismételtelen rámutatunk, hogy a kerületi munkásbiztosító pénztárak által különösen a cséplőgéppel bíró gazdákhöz intézett felszólítások a legtöbb esetben törvényes alappal nem bírnak és nem egyebek rossz-hiszemű zaklatásnál, amely annál sajnálatosabb, mert a háttérben feltékenység és hatalmi kérdések feszegetési viszketege ólálkodik.

Mostanában ez a mozgalom már odáig fajult, hogy valóssággal lázadásnak tekintendő. Bövebb fejtegetések nélkül közöljük itt hű másolatban azt a megkeresést, amelyet a szekszárdi kerületi munkásbiztosító pénztár Paks község elöljáróságához intézett. Itélje meg mindenki, aki olvassa, hogy milyen véleménynyel kell lennünk azokról, akik törvénynyel és hatósággal ily elbizakodottan szembeszállanak:

A szekszárdi kerületi munkásbiztosító pénztár 08853/1912. számú megkeresése. Paks község elöljáróságához Daróczy Zoltán ottani cséplőgéptulajdonos kihallgatása tárgyában.

A cséplőgép mellett alkalmazott személyzet kötelező biztosításának miként leendő teljesítése tárgyában az egy példányban valamennyi község elöljáróságának is megküldött 6300/1912. számú körrendeletünkben az összes kerületbeli cséplőgéptulajdonosokat megfelelőleg tájékoztattuk. Minthogy azonban e kérdés körül a hírlapokban megjelent tendenciózus közlemények és az Országos Gazdasági Munkás- és Cselédségélypénztárnak az általunk egyedül helyesnek ismert és az illetékes hatóságoknak sok évi gyakorlatával igazolt állásponttal szemben kiadott ellenkező irányu utasításai és felvilágosításai folytán úgy az érdekeltek, mint a közgazgatási végrehajtó tényezők körében egymástól igen eltérő és ennélfogva előre kiszámíthatatlan bonyodalmat okozó álláspontok vannak kialakulóban, másfelől pedig a kereskedelmi m. kir. miniszternek 36227/1912. VI. D. sz. alatt kelt rendelete az iparszerű cséplőüzemeket az 1907: XIX. t.-cz. hatálya alól kivonni szándékozván, oly intézkedéseket tartalmaz, amelyekből kifolyólag úgy a biztosításra kötelezett érdekeltség, mint a szociális munkásbiztosítás kultiválására rendelt intézményünk érzékeny és helyreépítőhatatlan károkat szenvedhet: szükségesnek tartjuk ismételtelen hangsúlyozni, hogy a 6300. sz. körrendeletünkben kifejtett álláspontunkhoz a leghatározottabban ragaszkodunk, mert a kereskedelemügyi minisztert, annál kevésbbé Tolna vármegye alispánját törvényeink értelmében nem ismerhetjük el feljogosítottnak arra, hogy a magyar országgyűlés által megalkotott és a király által szentesített élt törvény egyes szakaszait rendeleti uton megváltoztatván, vagy egyszerűen hatályon kívül helyezvén, minket törvényes jogaink és kötelességeink gyakorlásában megakadályozzanak.

A kereskedelemügyi miniszter fentebb említett és Tolna vármegye alispánjának 12757/1912. sz. a kelt és ezen pénztár jogkörébe illetéktelenül beavatkozó rendeletével kiadott 36227. sz. rendeletének jogi jelentősége tehát pusztán csak annyi lehet, hogy a harmadfoku ítélkező munkásbiztosítási kihágási bíró álláspontját tartalmazza, ellenben törvényeink és alkotmányunk értelmében általánosan kötelező s törvényen alapuló jogforrásnak nem tekinthető, miért is pénztárunkra és feleinkre nézve hatályosnak el nem ismerhetjük.

Az 1907: XIX. t.-cz. 3. §-a feljogosítja ugyan a kereskedelemügyi minisztert, hogy a törvényben fel nem sorolt üzemekre a balesetbiztosítási kötelezettséget rendeleti uton kiterjeszse, ellenben nem hatalmazza fel a biztosítási kötelezettség körének a törvényben meghatározott kereteken túl szűkebbre szorítására s egyáltalában nem ad jogot arra, hogy a betegség esetére való biztosítási kötelezettség kérdésében a konkrét eseteken túlmenő és általános kötelezőnek sénti rendeletekkel intézkedjék.

A gépeikkel mások részére vállalkozásszerűleg dolgozó géptulajdonosok alkalmazottainak biztosítási kötelezettsége eddig is az 1907: XIX. t.-cz. 1. §-án és nem miniszteri rendeleteken alapult. Az a körülmény tehát, hogy a kereskedelemügyi miniszter egyik hivatali elődjének 52789/1908. sz. rendeletét 16878/1912. sz. rendeletével hatályon kívül helyezte és 36227/1912. sz. rendeletével újabb szabályokat kíván felállítani, ezen pénztárra nézve teljesen közömbös, annál is inkább, mert a betegség esetére való

GŐZEKESZÁNTÁSHOZ,

gazdasági üzemekhez, téli fűtéshez

kiválóan alkalmas

TATAI BRIKETTEKET

szállít a

**MAGYAR ÁLTALÁNOS
KÖSZÉNBANYA
RÉSZVÉNYTÁRSULAT**
BUDAPEST, V., ZOLTÁN-UTCZA 2-4.

A tatai brikett teljesen pótolja a poros szénét, ára azonban jóval olcsóbb. A báró Hatvány-uradalomban megejtett gőzekepróbanál II és háromnegyed hold földszántásához szükségelt 914 kg. sziféziai brikettel szemben csak 1000 kg. tatai brikett kellett.

biztosítási kötelezettség kérdésében — a konkrét tényállás természete szerint — az 1907. XIX. t. cz. alapján négy különféle fórum illetékes legfelső fokon dönteni; nevezetesen 1. a járulékbefizetési kötelezettség tárgyában a rendes bíróságok, 2. segélyügyekben a választott bíróságok és az általános munkásbiztosítási hivatal bírói tanácsa, 3. a kórházi ápolási költségek megtérítése ügyében a közigazgatási bíróság dönt, míg 4. a kereskedelemügyi miniszternek, illetőleg alsóbb fokon az alispánnak és a szolgabírnoknak kizárólag csak a kihágási ügyekben való ítélkezési joga van fönntartva.

Ugyanezért, amidőn a meghatározottabban ragaszkodniuk kell ahhoz, hogy a mások részére vállalkozásszerűleg dolgozó cséplőgéptulajdonosok alkalmazottai az 1912. cséplési idény tartamára és a jövőben is mindaddig, míg a törvényhozás másként nem intézkedik, hozzánk bejelentessenek és az esedékes járulékok pénztárunkba befizetessenek, egyben *kijelentjük, hogy a fentiek szerint biztosításra kötelezett tagok igényeit, ha a törvény szerint nekik járó segélyekért hozzánk fordulnak, teljes mértékben ki fogjuk elégíteni, ezzel szemben azonban jogaink érvényesítésére a rendelkezésünkre álló összes törvényes eszközöket igénybe fogjuk venni.*

Utalással ennél fogva az 1907. XIX. t. cz. 195. §-ára, tisztelettel és azíránt keressük meg a t. Elüljáróságot, hogy a fentnevezett munkaadót az alábbi kérdésekre sürgősen kihallgatni és már eleve figyelmeztetni sziveskedjék, hogyha a betegségjelzési járulékokat, illetőleg fizetési kötelezettségeit a fentiek daczára is vitásnak tartja, a kirovás ellen annakidején módjában álland az 1907. XIX. t. cz. 156. §-a szerint jogorvoslattal élni, ennek indokából azonban az adatszolgáltatást meg nem tagadhatja, mely nem remélt utóbbi esetben kénytelenek lennénk a törvényezikk 20. §-ában adott jogunkkal élni és a szükséges adatokat, a munkaadó terhére kiküldendő tisztviselőink útján, a helyszínén beszerezni. Szekszárdon, az 1912. évi szept. 1. napján.

(P. H.)

Stockinger János,
alelnök.

Változás az O. K. H. vezetésében.

Mint már említettük, az Országos Központi Hitelszövetkezet vezetésében nevezetes változás állott be. Seidl Ambrus miniszteri tanácsos, az O. K. H.-nek megalakulása óta vezérigazgatója — hivatkozva pihenést parancsoló korára és hosszú kórházaszolgálatára — nyugalomba vonult és helyére a központ igazgatósága a pénzügyminiszter jóváhagyásával ifj. báró Károlyi Frigyes dr.-t, a pénzügyminisztérium volt osztálytanácsosát választotta meg, akinek öfelsege ezen állástól való fölmentése alkalmából a miniszteri tanácsosi czímet adományozta. Seidl Ambrus e hó első napján vett búcsút az Országos Központi Hitelszövetkezettől és átadta majdnem másfél évtizeden át viselt méltóságát az új vezérigazgatónak.

Seidl Ambrus nemcsak az intézet tisztviselőinek nagy szeretetét és háláját viszi magával nyugalomába drága emlékül, hanem a közvéleménynek, főként pedig a gazdatársadalomnak az elismerését is. A törvényhozás nevezetes alkotásának, az 1898. XXIII. t. czikknek és az ennek alapján alakított Országos Központi Hitelszövetkezetnek az ő közel másfél évtizedes működése adott tartalmat és erőt. Amidőn az O. K. H. az 1893. év végén szervezetetett, s az akkori pénzügyminiszter, Lukács László Seidl Ambrust szemelte ki az új, nagy várakozással megalapított intézet vezérigazgatói állására, sokan kételkedve bírálták a választás helyességét. Bár Seidl Ambrus neve akkor már igen jó hangzású volt pénzügyi körökben, mert addigi pályafutása alatt több ízben adta hivatottsága bizonyítékát, azok a körök, amelyek a szövetkezeti eszme propagálásában maguknak igazán nagy érdemeiket szereztek,

attól tartottak, hogy Seidl, aki azelőtt csakugyan nem foglalkozhatott a szövetkezeti ügyvel gyakorlatilag, nem fogja magát elég gyorsan beletalálni a szövetkezeti szellembe. Szerencsére, az aggodalmak alaptalanoknak bizonyultak. Legfőbb és kétségtelen bizonyítéka annak az a siker, amely első sorban mégis csak Seidl nevéhez fűződve, ma már minden előzetes reményt felülmúlt és az ország egyik leghatalmasabb intézményévé emelte az O. K. H.-t.

Sikereiben gazdag, szép pályafutásra tekinthet vissza a nyugalomra vágyó Seidl Ambrus. Született Budapesten, régi polgári családból 1843. november 30-án. Középiskoláit Budapesten, Szegeden és Egerben végeztén, eleinte papi pályára készült, de aztán a jogi tanulmányokra adta magát, amelyeket a budapesti egyetemen végzett. Az 1868. év elejétől belső munkatársa volt a Klapka lapvezérsége mellett megjelent „Századok” című lapnak, ennek megszüntével pedig a Kemény Zsigmond báró lapvezérsége alatt állott „Pesti Napló”-nak. 1871. végén a hírlapírói pályának búcsút mondott; a Kassa-oderbergi vasúthoz fogalmazónak neveztek ki. Fölismervén kiváló képességeit, módot nyújtott neki a vasuti szolgálat alapos tanulmányozására. Olyan kitűnő erőnek bizonyult, hogy 27 éves korában már tiszteletteljes, 32 éves korában főtitkár és helyettes igazgató lett. Huszonegy évig állott e vasut szolgálatában; különösen kitűntette magát e vasut 40 milliónyi elsőbb-

Seidl Ambrus,

az Országos Központi Hitelszövetkezet nyugalomba vonult vezérigazgatója.

ségi kötvényének konverziójánál, ami magántársulat részéről az első ilyen mű kísérlet volt. Ezzel alapította meg jó híret kormánykörökben és a pénzügyvilágban. Ezért — amidőn a Pesti Haza Takarékpénztárnál 1892-ben az ismert millió sikkasztás történt — az intézet igazgatósága meghívta őt adminisztratív igazgatónak. Innen 1895-ben Lukács László pénzügyminiszter miniszteri tanácsosi czímmel és rangjal a magyar kir. államvasutak pénzügyi igazgatójává nevezte ki, míg 1898-ban őt szemelte ki az O. K. H. vezérigazgatói állására. Pályafutása alatt több ízben részesült legfelsőbb kitüntetésben is, több rendjel tulajdonosa és „magyarádi” előnévvel magyar nemességet nyert.

Seidl Ambrus működésének az a része érdekelheti legközelebről olvasóinkat, amelyet az O. K. H. élén fejtett ki. Hogy az általa végzett és vezetett munka jelentőségét érdeméhez képest méltassuk, rá kell mutatnunk mindenképp arra a változásra, amelyet az 1898. XXIII. t. czikk megalakítása a hazai szövetkezeti életben előidézt. A szövetkezeti élet nálunk — mint ismeretes — a nyolcvanas évek közepe táján indult meg. Néhány apostoli lelkű férfi egészen magukra hagyatva, meg nem értve, sehonnán támogatást nem nyerve, ellenben megilletve a

szövetkezeti eszme nagyráhatottságának tudatától, megindította Pest megyében a szövetkezeti mozgalmat. Szerény, nagyon szerény volt a kezdet. A vezérekben lobogó lelkesedés azonban csodákat művelt. A szövetkezeti hálózat nemcsak Pest megyében, hanem az ország más részeiben is csakhamar bővülni kezdett. A cél első sorban az úzsora kiirtása volt, amelynek pusztításai már-már végveszéllyel fenyegették különösen a parasztszátyt. Ez a munka azonban állandó kapcsolatban volt erkölcsi czélokkal is: öntudatra, önállóságra, a szövetkezés, a kölcsönösség hasznának a fölismérésére nevelték tagjaikat már az első szövetkezetek is, csekély anyagi eszközökkel, de annál több lélekkel. Tizennégy év múlt el anélkül, hogy az államhatalom képviselői komoly figyelemre méltatás volna a szerény kezdeményezést. Kicsinylés, a közérdekkel ellentétes befolyások érvényesülése állottak útjában a közhatalom támogatásának. De hiába volt minden: megérett az idő. A szövetkezeti ügy magyar vezérei mégis csak beoltották a köztudatba annak a szükségességét, hogy a szövetkezeti szervezkedés az addiginál nagyobb erővel folytatandó. Ennek köszönhető, hogy létrejött az 1898. XXIII. t. czikk.

Az Országos Központi Hitelszövetkezet azzal kezdte meg működését, hogy átvette a Hazai Szövetkezetek Központi Hitelintézetétől a Károlyi Sándor-féle 460 hitelszövetkezet, ami — tekintettel arra, hogy ezek a szövetkezetek önállóságuk egy részéről lemondani és magukat szigorú ellenőrzés alá rendelni voltak kénytelenek — nem volt könnyű munka. Azonban Seidl Ambrus nagy tapasztalatai, lelkesedése, tapintatossága és egyéniségének szeretetreméltósága nagyban megkönnyítették a nehéznek látszó feladatot. A következő évek a fejlődésnek és haladásnak olyan képét mutatják, amelyek meglepték még az optimistákat is. Tizennégy év múlt el az O. K. H. megalakulása óta; még egy ember életében is csekély korszak, örökhatású intézmények és a nemzetek életében egy parányi idő. És ime: mi lett az elhíntett magból?

Az O. K. H. kötelekbe ezidőszárin körülbelül 2400 hitelszövetkezet tartozik, amelyeknek működése immár az ország községeknek több mint felére kiterjed. A szövetkezetekben tömörült tagok száma megközelíti a 800 ezret; ha minden tagot egy átlag négytagú család fejének tekintünk, ami körülbelül megfelel a valóságnak, azt mondhatjuk, hogy a hitelszövetkezetek immár 4 millió honpolgárunk gazdasági életének a mozgatói, részben központjai. A szövetkezetekben tömörült tagok befizetett üzletrészek címén a multévvégi jelentés szerint több mint 38 millió, tartalékalapok címén közel 10 millió koronát takarítottak meg. Ezek az összegek — bizony mondhatjuk — észrevétlenül szétfolytak volna, míg így egészséges alapjai a kisemberek gazdasági védelmére hivatott akciónak. A szövetkezetek ugyancsak a mult év végén több mint 106 millió korona takarékbetétet kezeltek. Több mint 150 millió korona saját tőkével rendelkeztek tehát a szövetkezetek tagjaik hiteligenyének a kielégítésére. A Központ a mult év végén 90 millió korona követelést mutatott ki a szövetkezetekkel szemben. Tehát az összes tőke, amelyet a szövetkezetek a kisemberek érdekében mozgósítottak, körülbelül 244 millió korona volt.

Ezzel az immár hatalmas erővel a szövetkezetek most már nemcsak a tagok hiteligenyét elégítik ki, hanem más módon is előmozdítják a tagok gazdálkodásának sikerét. Az örök egyesítése egyre több téren termé gyümölesit. A közös értékesítés, a közös termelés, a szövetkezeti földberlet, a birtokszerezés önzetlen közvetítése terén nem csekély eredményekre hivatkozhatik ez a gyorsan fejlődött szövetkezeti hálózat.

Az anyagiakon felül üdvös és újjászületést ígérő változások történek a szövetkezetek közreműködése folytán a nép erkölcsi életében. Kezd visszatérni a faluba és a kisemberek körébe az

önbizalom. Az a vett emberek fontos és a nem ségű tényezők, a számolnia kell,

Helyünk nem eng a részleteibe mély erre most nincs is közvetlen közelből lott változásokat: né Istennek — immár amely pár évtizede Hogy ebben milyen ponti Hitelszövetkezet Ambrusnak, azt s nyeket figyelemmel

Az Országos K nagy és erős pénz válságos időkben humanizmusát; központja és irány amelyek megnyug Seidl Ambrus ele és elégedett nyugalm hetetlenül be lesz ik történetében.

A nyugalomba von felsőbb helyen is m los lap f. hó 8-iki személye körüli min sével megbízott min Seidl Ambrus minisz gos Központi Hitele gatójának a közgy terén szerzett érd vaskorona-rendet

Utódja ifj. Kor ember a szövetke térumban elfoglalt hivatalosan foglalkoz kezetek ügyével. Ho fölcsérelni az O. K. azt bizonyítja, hogy iránt melegen érez. kozataiból ítélve — Erős tehetségű, erély nek mondják: mind o egy olyan intézmény készít elő, fényesen ér ját még nem ismeri benne, hogy tovább szolgált irányban. tok várnak; a be kenység szélesbíté tok nehezédnek a Fontos érdekek ehhez a kívánsághoz hozzáfűzött várakozás vezesse a rábizott in

VEG

Mai számunk tartalma

Mezőgazdasági szemle
A falu bajai
Többtermelés Amerikán
A munkásbiztosító p
Változás az O. K. H.
Külföldi szemle
Gazdatársadalmi mo
Irodalom
Levélizékrény
Vegyesek
Mesterséges tej. — Vált
sében. — Hitelszö
nak megalakulás
tanítók gyűlése.
prém megyében.

SA

őnbizalom. Az azelőtt elhanyagolt és alig észre-
vett emberek milliói kezdik érezni, hogy ők
fontos és a nemzeti életre nézve döntő jelentő-
ségű tényezők, akiknek érdekeivel mindenkinek
számolnia kell, aki közbecsülésre számot tart.
Helyünk nem engedi, hogy e reformmunkának
a részleteibe mélyebben behatoljunk. De talán
erre most nincs is szükség. A gazdatársadalom
közvetlen közelből látja és tapasztalja a beál-
lott változásokat: népünk gyarapodik és — hála
Istennek — immár messze jutott az örvénytől,
amely pár évtizeddel előbb még fenyegette.
Hogy ebben milyen része volt az Országos Köz-
ponti Hitelszövetkezetnek s ennek élén Seidl
Ambrusnak, azt is mindenki tudja, aki az esemé-
nyeket figyelemmel kísérte.

Az Országos Központi Hitelszövetkezet mint
nagy és erős pénzintézet éppen a maihoz hasonló
válságos időkben mutatja be szilárdságát és
humanizmusát; mint a szövetkezetek erkölcsi
központja és irányítója olyan tradíciókat szerzett,
amelyek megnyugtathatnak a jövő felől.

Seidl Ambrus eleget tett hivatásának, boldog
és elégedett nyugalmat érdemel. Neve kitörül-
hetetlenül be lesz iktatva a hazai szövetkezetek
történetében.

A nyugalomba vonuló igazgató érdemeit a leg-
felsőbb helyen is méltányolták. Mint a hivata-
los lap f. hó 8-iki száma közli, Ofelésege „a
személye körüli miniszterium ideiglenes vezeté-
sével megbízott miniszterelnök előterjesztésére
Seidl Ambrus miniszteri tanácsosnak, az Ország-
os Központi Hitelszövetkezet ügyvezető-igaz-
gatójának a közigazdaság és a szövetkezeti ügy
terén szerzett érdemei elismerésül a II. osztályu
vaskorona-rendet adományozta.”

Utódja ifj. Korányi Frigyes báró dr. nem új
ember a szövetkezeti életben. A pénzügyminisz-
teriumban elfoglalt előkelő állásában éveken át
hivatalosan foglalkozott az O. K. H. és a szövet-
kezetek ügyével. Hogy ottani állását kész volt
fölcserélni az O. K. H. vezérigazgatói állásával,
azt bizonyítja, hogy a szövetkezeti törekvések
iránt melegen érez. Főadatát — eddigi nyilat-
kozataiból ítélve — szépnek és nagynak tartja.
Erős tehetségű, erélyes és sokat tanult ember-
nek mondják: mind olyan tulajdonságok, amelyek
egy olyan intézménynél, amely egy jobb jövőt
készít elő, fényesen érvényesülhetnek. Program-
ját még nem ismerjük, de nem kételkedhetünk
benne, hogy tovább fog haladni a Seidl által
szolgált irányban. A szövetkezetekre új felada-
tok várnak; a belső megszilárdulás után a tevé-
kenység szélesítése következik. Itt nagy felada-
tok nehezdednek az O. K. H.-re és Korányira.
Fontos érdekek kívánják és mi csatlakozunk
ehhez a kívánsághoz, hogy Korányi beváltsa a
hozzáfűzött várakozásokat és további sikerekhez
vezesse a rábizott intézményt!

VEGYESEK.

Mai számunk tartalma:

Mezőgazdasági szemle	Oldal
A falu bajai	2697
Többtermelés Amerikában	2698
A munkásbiztosító pénztárak lázadása	2700
Változás az O. K. H. vezetésében	2703
Külföldi szemle	2704
Gazdatársadalmi mozgalmak	2699
Irodalom	2701
Levélszekrény	2702
Vegyesek	2705
Mesterséges tej. — Változás az O. K. H. vezeté- sében. — Hitelszövetkezetek új központjá- nak megalakulása. — Gazdasági szak- tanítók gyűlése. — Állatdíjazások Vesz- prém megyében. — Tenyészállatdíjazás	

Marostorda megyében. — Galambverse- nyek. — Terményszállítások a m. kir. állami méntelepek részére	Oldal
	2706
Kereskedelem, tőzsde	2707
Szerkesztői hírek	2707

Mesterséges tej.

Még a végleg elposványosodott parlamenti
viszonyaink, sőt a Balkán felől fenyegető vesze-
delem közepette is magára volt képes irányi-
tani a közfigyelmet a mesterséges tej feitalálá-
sáról szóló hír.

Ez pedig nem csekély dolog más a talá-
mány nagy jelentőségének legkétségkívül bizo-
nyítéka. Rigler Gusztáv kolozsvári orvospro-
fesszor nevét fogja a hír a történelem lapjaira
vésní, ha találmánya valóban a ami fő, a gy-
akorlati életben használható fog bizonyulni.
Állítólag teljes hat év óta foglalkozik a tudós
professzor e problémával, ily hosszú idő óta
folytatta kísérletezéseit lankadatlanul, míg végre
sikerült mesterséges uton a természetes tejjel
teljesen azonos, vegyi összetételében tökélete-
sen egyező folyadékot — a mesterséges tejet
előállítani. És nem egy-két decziliter ily tej
előállításáról van szó, hanem hektoliterekre
rugó kvantumokról. Állítólag a tudós professzor
családja és gyermekei már egy hete mestersé-
ges tejen élnek, a kolozsvári klinika betegei
hasonlóképpen, sőt néhány nap óta az állami
gyermekmenhely egész gyerekserege is reggelire,
ozsonnára mesterséges tejet kanalaz. Szóval a
mesterséges tej tetszészerűt mennyiségekben
való előállításának ma már nincs semmiféle
akadálya — a lapok egyértelmű híradása szerint.

Ha az így van, micsoda kolosszális átalaku-
lások fog a mezőgazdálkodás a legrövidebb idő
alatt átalakulni, állatállományunknak micsoda
értékdevalvációjára fog bekövetkezni a földárak
egyidejű visszaesésével s természetlagyunk jelen-
tékeny csökkenésével, a természetes trágya-
termelés csökkenésével.

Egy csomó fényes jövedelmű existenciára fog
tönkremenni, mert a kut és vízvezetékek vízért
a fogyasztó publikum nem fogja többé a 30
filléreket pro liter fizetni, szóval vége lesz a
most oly szépen viruló tejhamisítási iparnak is.

Ezzel szemben egy-két fillért fog a fogyasztó
hozzájutni a háztartásához szükséges tejhez,
aminek szociális szempontból kétségkívül óriási
jelentősége van, illetve volna, ha a mesterséges
tej korlátlan mennyiségben való előállításának
problémája meg lenne oldva. De nekünk úgy
rémlik, mintha hasonló találmányokról már
hallottunk volna, sőt egész határozottan vissza-
emlékezünk egyes élelmiszerek mesterséges elő-
állításának nagy hangon kolportált híreire, melye-
ket a lapok hasonló hozsannával üdvözöltek,
mint Rigler professzor találmányát, amelyek
lehetek talán sikerült laboratóriumi kísérletek,
de a tömeges termelésre nem bizonyultak
alkalmasoknak. Valószínűnek tartjuk, hogy így
lesz a mesterséges tejjel is s azt hisszük, nem
kell még attól tartanunk, hogy teheneink már
rövidesen belekerüljenek Madách falanszter mu-
zeumába kuriozitásul azon késői utódaink szá-
mára, akik már csak a lombikokban készülő
mesterséges tejet, húst, tojást és egyéb ily
tápszereket fogják ismerni s az embert is lom-
bikban próbálják vegyileg előállítani. Nyugodtak
lehetünk felőle, hogy mindaz egyhamar nem fog
bekövetkezni, a városi publikum továbbra is az
eddigi lötytyöt fogja tej gyanánt élvezni s gazdál-
kodási rendszerünk is egyelőre marad a régiben.

Változás az O. K. H. vezetésében. Az „Or-
szágos Központi Hitelszövetkezet” vezetésében
beállott változás alkalmából Seidl Ambrus mi-

niszteri tanácsos, az intézet éléről nyugalomba
vonuló vezérigazgató az O. K. H. hivatalos
közönyében bucsuzik el a szövetkezetektől,
azok igazgatóságától és tisztviselőitől. Rámutat
ama közös törekvésekre, hogy a kisgazda és
kisiparos anyagi jólétét előmozdítsák és pedig
akképpen, hogy ezzel a kisember erkölcsi szin-
vonalát is emeljék. Ország-világ a tanu, hogy
e tekintetben az utolsó 14 év óta vállatve
hatalmas sikereket értek el. Mindazoknak, akik
ezen magaslatos célra irányuló működésében
támogatták, hálás köszönetet mond. Utóda nem-
csak készség és képesség tekintetében áll
magas színvonalon, hanem a szövetkezeti ügy
iránt is nagy jóakarattal van eltelve. Bizalom-
mal tekint tehát a jövőbe, hogy az intézet fej-
lődni és virágozni fog. — A változás alkalmából
ifj. Korányi Frigyes báró, miniszteri tanácsos,
az intézet új vezérigazgatója a hivatalos köz-
önyben üdvözli munkatársait, nagy elismerés-
sel és meleg szavakkal méltatva Seidl Ambrus
érdemeit. Az üdvözölő sorokban többek közt azt
írja, hogy egészen azoknak a nemes célok-
nak fogja szentelni magát, amelyeket az in-
tézmény megalapítói kitűztek. Jól tudja, hogy
az Országos Központi Hitelszövetkezetnek nem-
csak az a célja, hogy a lehető legkedvezőbb
módon, nyereséskedés nélkül mozdítsa elő a szö-
vetkezetek sok százezer tagjának anyagi boldogu-
lását, hanem az a forrás is, amelyből a szövetke-
zeti eszme melegéne, a kölcsönösség, egymás
megbecsülése s az együtt működés elvének kell
szétáradnia. Az Országos Központi Hitelszövet-
kezetnek nincs más célja, minthogy a szövet-
kezetek érdekeit szolgálja az ország közigazdasági
életének nagy központjában, hogy itt a szövet-
kezetek egyetemenek súlyával, mint elsőrendű or-
szágos intézmény léphessen fel a hasonló intéz-
mények között és hogy gondos öre legyen a
szövetkezetek összehangzatos működésének. Kéri
a szövetkezetek vezetőit és tagjainak összessé-
gét, hogy tiszteljék meg bizalmukkal és a közös
cél elérésére is irányuló törekvései számára
sokszorozzák meg erejét nélkülözhetetlen támo-
gatásukkal.

Hitelszövetkezetek új központjának megal-
akulása. Az országban működő önálló hitel-
szövetkezetek, amelyek száma az ezret meg-
haladja s amelyek sorába az ország legrégibb
és legtekintélyesebb vidéki hitelszervei tartoznak,
okt. 6-án, a Pénzügyminiszter Országos Egyesü-
lésében megalkották új központjukat. A köz-
pontba való tömörülésre a hitelszövetkezeteket
az adónovella készítette, amely az eddigi adó-
kedvezményeket csak valamely központhoz tar-
tozó hitelszövetkezetnek adja meg. Az új központ
alakuló közgyűlésén 64 önálló hitelszövetkezet
volt képviselve. Az ülésen Széll Kálmán elnök
távolletheben Eber Antal dr. alelnök elnökölt.
Az üdvözlések után előadásokat tartottak Hantos
Elemér dr., Szántó Sámuel dr. és Nagy Ferencz,
majd megállapították az új központ alapszabá-
lyait és megejtették a választásokat. Elnök: Antal
Gábor református püspök (Komárom) lett. Ügy-
vezető elnök: Szántó Sámuel dr. (Debreczen),
az elnökség tagjai hivatalból: az egyesülés igaz-
gatója és Zádor Lajos, a tiszavidéki hitelszövet-
kezetek kötelékének elnöke lett. A köteléki
tanácsba megválasztottak: Ateél Gyula dr.
(Kassa), Fried Samu (Baja), Hidvéghy Benő
(Miskolc), Löwy Károly dr. (Székesfehérvár),
Peri József (Győr), Surányi Imre (Mis-
kolc) és Zechmeister Kálmán lovag (Győr).
Titkár Szántó Béla lett. Antal Gábor püspök
elnöki székhelyében arra utalt, hogy az
anyagi jólét előmozdításának igen lényeges fak-
tora a szövetkezeti intézmény, mely közösséget
jelent közös érdekű emberek között. A központ
megalakulásának jelentőségét részletesen meg-

SALVATOR kiváló bőr- és lithiumos gyógyforrás, vese- és hólyagbajoknál, kőszénnyél, ozkor-
betegségnél, vörhenynél, emésztési és lélegzési szervek hurutjainál kitűnő hatású. Ter-
mészetes vasmentes savanyúvíz. Kapható ásványvízkereskedés- és gyógyszerárakban.
SCHULTES ÁGOST Széchenyi-Lipóci Salvatorforrás Vállalat, BUDAPEST, V. RUDOLF-KARLAPÁTSZ.

világította, végül pedig megköszönte elnökké való megválasztását és elismerését fejezi ki az egyesülés vezetősége iránt azért az eredményes kezdeményezésért, amelylyel az önálló hitelszövetkezeteket egy táborba tömörítenie sikerült. Fenyéri Zádor Lajos, a tiszavidéki hitelszövetkezetek kötelekének elnöke, ezek kötelek összes tagjainak az új központhoz való csatlakozását jelentette be.

Gazdasági szaktanítók gyűlése. A Gazdasági Szaktanítók Országos Egyesülete ezévi rendes közgyűlést a napokban tartotta meg Budapesten, amelyen a vallás- és közoktatásügyi minisztert Gerényi Jakab, a gazd. népiskolák szakfelügyelője képviselte. Rádló Lajos elnök megnyitójában megállapítja, hogy az egyesület 10 év előtti gazdag munkaprogramja, a gazd. népiskolai intézmény kifejlesztésére irányuló tervei csak a legutóbbi időben haladnak a megvalósulás felé. Gerényi Jakab, a miniszter képviselője kijelentette, hogy a jelenlegi kultuszminiszternek óhajta a gazdasági népiskolák sikeres működésének biztosítása, aminek már az 1912. évi költségvetésben a célra felvett nagyobb összeggel tanujelét adta. Az egyesület 1911. évi működéséről és 1912. évi munkaprogramjáról szóló titkári jelentés tudomásul vétele után a közgyűlés jóváhagyta az 1911. évi számadásokat, megállapította az 1912. és 1913. évi költségvetést, módosította az alapszabályokat s megválasztotta az egyesület hivatalos közlönyének szerkesztőjét. Ezek után tárgyalás alá vette és elfogadta az iskolák sikeres működését előmozdító javaslatokat. A fontosabb javaslatok tárgyai voltak: 1. A gazd. népiskolák oktatásügyéből: a) A tanítási idő, melynél a tanítás sulypontját a téli időszakra helyezendőnek tartják. b) A tanulók kézikönyvei; miután a gazd. népiskolák jelenleg megfelelő kézikönyvekkel nem rendelkeznek, ilyenek megírására az egyesület pályázatot hirdet. c) Háztartási tanfolyamok; a leány növendékek háztartási ismereteinek gyarapítása céljából az egyesület egész éven át tartó, főzéstaniással kapcsolatos háztartási tanfolyamok szervezését látja szükségesnek, ami csak úgy valósítható meg, ha minden iskola kellő berendezéssel és kellő számú szaktanítónóval látatik el. d) A gazd. népiskolák szakfelügyeletét úgy véli az egyesület sikeresen megoldhatónak, ha az a kiválóbb szaktanítókra bízatik. 2. A gazdasági népiskolai rendtartás köréből: a) A helyi hatóságok hatáskörét illetőleg az egyesület véleménye szerint a gondnokságnak és az iskolaszéknek a mai viszonyok között létjogosultsága nincs, legfeljebb az intézet anyagi ügyeinek ellenőrzését végezhetik. b) A gazdasági népiskolák számadásainak egyöntetű vezetésére megfelelő számlalapok kiadását határozta el az egyesület. 3. A gazdasági szaktanítóság személyi ügyeiből a fizetésrendezést tárgyalták. Az egyenlő anyagi elbánás érdekében az egyesület küldöttségileg adott át memorandumot az ügyosztályt vezető osztálytanácsosnak és államtitkárnak.

Állatdíjazások Veszprém megyében. A Veszprém megyei Gazdasági Egyesület szeptember hó folyamán tartotta meg a szokásos tenyészállatdíjazásait a földmivelésügyi minisztériumnak és Veszprém vármegye törvényhatóságának anyagi

támogatásával. Ez évben a vármegye négy nagyobb községében tartott állatdíjazást és pedig 1-én Pápateszér községben 16- és szarvasmarha-, 15-én Tüskeváron, 22-én Lepsényben és 29-én Nagyvázsonyban szarvasmarhadíjazást. A díjazások általában mindenütt sikerülteknek mondhatók, mert a felhajtott állatokon szemmel láthatólag észlelhető a vármegye állatállományának fejlődése. A szervezési és rendezési munkálatakat Halmi Nándor m. kir. gazdasági felügyelő, Havas Jakab törvényhatósági állatorvos és Kajdacsy Endre titkár végezték. A négy helyen 5000 korona tenyészési jutalomdíjat osztottak ki a kispaszák között.

Tenyészállatdíjazás Marostorda megyében. A Marostordavármegyei Gazdasági Egylet a földmivelésügyi minisztérium és Marostorda vármegye támogatásával október 18-án délelőtt 10 órakor Szászrégen vásártérén tenyészállatdíjazást rendez. Szászrégen város és az alsórégeni járás területén lakó kis- és középbirtokosok tenyészállatainak jutalmazására.

Galambversenyek. A „Columbia” postagalamb sportegyesület a fiumei vonalon Adony-Budapest között az őszi gyakorlatozást október 10-én kezdi meg és az október 27-én megtartandó sárosdi versenyen fejezi be. Az egyesület vezetősége a Budafokról október hó 10-étől, Erd október hó 12-én, Ercsi október hó 17-én, Sárbogárd október hó 20-án, Adony október hó 20-án, Sárosd október hó 27-én szereplő felelősségi napokat a vadászközönség figyelmébe ajánlja és kéri, hogy ezt a közérdeket szolgáló gyakorlatozást vegye oltalmába azért, hogy óvja meg a lővések ellen a szolgáltatásban levő postagalambokat.

Terményszállítások a m. kir. állami mén-telepek részére. A debreczeni állami mén-telep eperjesi, debreczeni, turjaremetei, r. maszombati, szatmárnémeti és jászberényi osztályai részére 1912. év november 1-től 1913. október hó végéig terjedőleg nagyobb mennyiségű szénát, alomszalmát és tüzfűt szükséges. Írásbeli zárt ajánlatok f. évi október 16-ig adandók a debreczeni mén-telep számvevőségéhez. Szállítási módokat s az összes feltételekre nézve részletes felvilágosítást nyújt a debreczeni mén-telep parancsnoksága.

Nincs többé fegyver- és géprozsda, ha „Jura” fegyver- és gépolajat használ, ára 1 korona. Kapható mindenütt és a „Jura” olajgyárban, Pestahony.

Jó könyvek.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület karöltve a „Patria” irodalmi és nyomdai részvénytársasággal könyvkiadó vállalatot tart fenn, melynek az a célja, hogy a gazdák közönséget jó és olcsó könyvekkel lássa el.

A kiadott könyveket gyakorlati gazdák számára írják olyan kiváló szerzők, akik együtt haladnak az élettel és a tudománnyal. Különös tekintettel van a vállalat arra is, hogy ne terhelje meg az olvasókat elmélettel, miért is a szerzők csak azt adják elő, ami az élet tapasztalatain átszűrődött és helyesnek bizonyult. A gyakorlati iránynak és a takarékoság szempontjának betartása teszi lehetővé, hogy a könyvkiadó vállalat feltétlen megbízhatóság mellett könnyen érthető és olcsó könyveket bocsáthat az olvasó közönség rendelkezésére.

Az OMGE. könyvkiadóvállalatában a következő művek jelentek meg:

A „Köztelek Olcsó Könyvtára” I—III. évfolyamának 12 füzeté 5 K., a IV. évfolyam előfizetési ára 5 korona. — Groffits G.: *Gazdasági építéset.* Füzve 10 K., vászonba kötve 12 korona. Campbell H. W.: *Okszerű talajművelés.* Magyarra átdolgozta: K. Ruffy Pál. Füzve 3 K 50 f., vászonkötésben 4 K 50 f. Praznovszky Á.: *Dohánytermelés és kezeléstan.* II. kiad. Füzve 2 K, vászonkötésben 3 K. Károly Rezső: *Mezőgazdasági üzemszervezés és eredmények.* Füzve 9 K, vászonkötésben 10 K. Rodiczky Jenő dr.: *Die Bienezücht in der Nusschale.* II. kiadás 1 K 20 f. Cselkó István: *Szarvasmarhatenyésztés.* Füzve 7 K, vászonkötésben 8 K. Grabner Emil: *A gazdasági növények nemesítése.* Füzve 5 K, vászonkötésben 6 K. Szilárd Gyula: *Szőlőművelés és borgazdaság.* Vászonkötésben 10 K. Vantsó Gyula dr.: *A birtokos és gazdasági közötti jogviszony* 3 K. *Az új végrehajtási törvény.* Kérdés és feleletekben 50 f. Kovács Imre: *A gyapjú minősítése* 3 K 50 f. Cselkó István: *Takarmányozástani.* Kellner új elmélete alapján. Vászonkötésben 10 K. Sierbán János és Koerfer István dr.: *Tejgazdaság.* Kézírt könyv gyakorló gazdák és tejszövetkezetek részére. Füzve 4 K, vászonkötésben 5 K. *Népszerű kiadás* (Magyar és német nyelven.) Egyenként 2 K. Kovács Béla és Monostory Károly: *A ló és tenyésztése* 12 K, vászonkötésben 15 K. Rodiczky Jenő dr.: *A magyar juhnyésztés múltja és jelen irányairól.* Vászonkötésben 3 K. *A kecske tenyésztése és haszonvétele* 1 K 50 f. Molnár István: *A mezőgazdasági gyümölcsstermelés és értékesítés.* Vászonkötésben 5 K. Kardos Árpád: *Házi és udvarkertek berendezése.* Vászonkötésben 3 K. Suschka Richárd: *Egyszerű gazdasági számvitel.* Vászonkötésben 6 K. Cserháti Sándor: *Talajismeret.* Füzve 4 K, vászonkötésben 5 K. Péter Béla: *A vadon termő növények.* Füzve 5 K. — Vászonkötésben 6 K. Tormay Béla: *Állatnyesztéstan.* Vászonkötésben 7 K. Hreblay Emil: *A baromfi hizlalása és a hizott baromfi értékesítése* 1 K 50 f. Wiener Moskó: *Az utlaki uradalom üzleti berendezése* 1 K.

Hogy a megrendelést kényelmesebbé tegyük, alább mellékelünk egy megrendelési lapot, amely kivágva és borítékba téve, a „Patria” r.-t.-nak Budapest, IX., Üllői-ut 25. szám küldendő.

MEGRENDELÉSI LAP.

Alulírott ezennel megrendelem az Országos Magyar Gazdasági Egyesület könyvkiadó vállalatában megjelent következő műveket, melyeknek árát egyidejűleg posta-utalványon küldöm.

Kérem postafordultával alanti címre következő könyveket küldeni:

A könyv neve: _____

_____ ára _____ K.

_____ „ _____ „

_____ „ _____ „

_____ „ _____ „

Olvasható aláírás: _____

Lakóhely: _____

Utolsó posta: _____

VESZÉK mindenféle gazdasági magot legmagasabb napi áron. Különösen: **lóherét és luczernát.**

Kaphatók kitünő minőségben cégemnél:

➔ **ŐSZI BORSÓ, ŐSZI BÜKKÖNY,**
➔ **SZŐSZÖS BÜKKÖNY, ŐSZI ÁRPA.**

Mauthner Ödön cs. és kir. udv. magkereskedése Budapest VII. Rottenbiller-u. 33.

Most jelent meg!

Ujdonság!

Földmívelésügy

Szerkeszti:
dr. Bartóky József
földmiv. államtitkár.

I. kötet:

Tartalmazza a mezőgazdaságra, munkaadó és gazd. alkalmazottak, munkások jogviszonyaira, állattenyésztésre és állategészségügyre vonatkozó összes törvényeket, rendeleteket, továbbá a minisztertanács, hatásköri bírósági elvi jelentőségű határozatokat jegyzetekkel s utasításokkal.

Vászonkötésben 24 korona.

II. kötet:

Tartalma: Erdészet, vadászat, halászat, vízjog, közigazgatási előadó, telepítés, mezőgazdasági hitelügy, szakoktatás.

Vászonkötésben 15 korona.

Kapható a „Patria” r.-t. Könyvkereskedésében, Budapest, IX., Üllői-ut 25.

KERESKEDELEM, TÖZSDE.

Napijelentés a gabonátözsdeiről. 1912 október 8.

(A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete gabonaosztályának jelentése a „Köztelek” részére.)

Elkelt 15,000 q buza, 10-20 fillérr. l magasabb árrban.

Rozsban az üzlet kissé ellanyhult, Budapest paritásában 18'90-19 K-t fizettek.

Takarmányárpaiban az üzlet irányzata változatlan maradt. Budapest paritásában 18'70 K-t fizettek.

Zabban az üzlet szilárd és főképp a határidőpiac esélyeinek hatására alult állott. Budapest paritásában 22'20-22'80 K-t fizettek.

Tengeriben az üzlet szilárdult. Budapest paritásában 19'70 koronát fizettek.

Eladott:

Buza. Tiszavidéki: 200 mm. 81 k. 23'40 K., 100 mm. 80 k. 23'40 K., 200 mm. 80 k. 23'40 K., 500 mm. 79 k. 23'40 K., 200 mm. 80 k. 23'30 K., 1000 mm. 80 k. 23'30 K., 200 mm. 80 k. 23'15 K., 1000 mm. 79'5 k. 23'20 K., 400 mm. 79 k. 23'30 K., 750 mm. 79 k. 23'30 K., 200 mm. 79 k. 23'20 K., 300 mm. 78'5 k. 22'90 K., 200 mm. 78'5 k. 22'80 K., 200 mm. 78 k. 22'80 K. kev., 200 mm. 77 k. 22'60 K. felső.

Pestvidéki: 200 mm. 81 k. 23'40 K., 150 mm. 81 k. 23'30 K., 200 mm. 79'5 k. 23'20 K., 300 mm. 79'5 k. 23'20 K., 1600 mm. 79'5 k. 23'10 K., 200 mm. 79'5 k. 23- K., 500 mm. 79 k. 23'15 K., 1000 mm. 79 k. 23'10 K., 1000 mm. 79 k. 23'10 K., 1000 mm. 79 k. 23'10 K., 300 mm. 79 k. 22'90 K., 500 mm. 78'7 k. 23- K.

Bácskai: 300 mm. 79 k. 22'90 K., 100 mm. 77 k. 22'70 K., 100 mm. 77 k. 22'70 K.

Fehérmegyei: 200 mm. 80 k. 23'20 K., 200 mm. 79'5 k. 23'10 K.

Rozs: 350 mm. 18'90 K. pp., 200 mm. 19- K. pp., 150 mm. 18'90 K. pp., 100 mm. 18'90 K. pp.

Zab: 200 mm. 21'90 K. sárga kpf., 100 mm. 22'80 K. kpf., 100 mm. 22'60 K. kpf., 100 mm. 22'50 K. kpf., 100 mm. 22'56 K. kpf.

Takarmányárpa: 300 mm. 18'60 K. pp.

Határidőárak.

(Déli zárlat.)

Buza 1912 októberre	22'78 K.
Buza 1913 áprilisra	23'70 "
Rozs 1912 októberre	19'36 "
Rozs 1913 áprilisra	20'40 "
Zab 1912 októberre	23'56 "
Zab 1913 áprilisra	21'88 "
Tengeri 1913 májusra	15'56 "

Budapesti takarmányvásár. (IX. kerület, Mester-u. 1912. okt. hó 8-án. A székesfővárosi vásárigazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.)

Felhozott a szokott községekből 80 szekér réti széna, 15 szekér muhar, 10 szekér zsupszalma, 15 szekér alomszalma, — szekér takarmányszalma, — szekér tengeriszár, — szekér egyéb takarmány (lőhere, luczerna, zabos-bükköny, köles stb.), 100 zsák szecska.

A forgalom lanyha.

Árak fillérekben q-ként a következők: réti széna I. r. 6 840-960, réti széna II. r. 6 600-780, réti széna csomogolásra 540-580, muhar 760-960, zsupszalma 400-480, alomszalma 360-420, takarmányszalma —, tengeriszár —, egyéb takarmány —, zabosbükköny —, lőhere —, luczerna —, köles —, sarju —, szalma-szecska —. Összes kocsiszám 120. Összes súly 144,000 kg.

Szeszüzlet.

A szeszüzletben a kereslet e hét elején ismét korlátolt volt és a szeszárak a nagyobb kínálatok folytán főleg későbbi kötésekre ismét olcsóbb árrban zárnak.

Elkelt finomított szesz adózva nagyban 211-211'50 koronáig, adózatlanul 72-72'50 K.-ig, míg ellenben vidékiek és másodkézből olcsóbb árrban voltak ajánlatok azonnali szállításra és kötésre.

Denaturált szesz hordóval együtt 56 K.-ig kelt nagyban. Egyes tételből 1 K.-val drágábban. Mezőgazdasági szeszgyárak részéről kontingens nyersszesz ad termelő állomás jegyzésen alól 1'75-2'50 koronáig kelt el kampany szállításra.

Exkontingens nyersszesz csevegőgyárosok részére 49 koronáig kelt el. Budapestén a kontingens nyersszesz ára 66-67 K. 1 Bécsi jegyzés 56-57 K. kontingens nyersszeszért.

Budapesti jegyzés:

	nagyban	koronákban
Kontingens nyersszesz	66-67	66-67
Finomított szesz adózva	211-211'50	211-211'50
„ adózatlanul	72-72'50	72-72'50
Élesztőszesz adózva	210'50-211	210'50-211
Nyersszesz	208-210'50	208-210'50
Denaturált szesz	56-56'50	56-56'50

(Az adózott szesz 20 K. pótdadóval együtt értendő.)

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete kőbányai sertésüzletének jelentése a „Köztelek” részére.

Az árak kőbányai szokás szerint 45 kg. éllet 4% levonással vevő javára értendő.)

Óreg nehéz páronként 400 kg. felül	fillérig
Óreg közép	300-400 kg.
Fiatl nehéz	320 kg. felüli súly 162-163
Fiatl közép páronként 250-300 kg.	135-168
Fiatl könnyű	250 kg.-ig

A hizott sertésüzlet irányzata: lanyha.

Kőbányára egésszéges sertések forgalmi korlátozás alatt levő területekről is szabadon szállíthatók. A felküldési szerződés a kerületi állatorvossal közlendő, ki mindenkor szolgál a szükséges utbaigazítással.

Liszt, őrlemények és abraktakarmányok.

(A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete abraktakarmányosztályának jelentése a „Köztelek” részére.)

A fővárosi malmok átlagos buzalisztjegyzesei 100 kilogrammonként Budapestén, elegysúly listasúlyként, szákoszul.

Szám.	0	1	2	3	4	5	6	7
Ár K.:	83'20	82'40	81'30	81'20	80'60	80-	79'20	27'60
		7 1/2	7 3/4	8				
		26-	23'60	16'80				

Rozshisztárak:

Szám:	0	0/1	1	WR.	II.	II/B.	III.
Ár K.:	29'40	28'60	27'60	26'80	25'80	24'60	23'40

A többi abraktakarmánycikkek árai a következők voltak Budapestén szákkal, teljes vagonrakomány vételénél 100 kg.-ként:

Finom buzakorpa azonnali szállításra	12'20-12'30
Goromba buzakorpa azonnali szállításra	12'50-12'60
Finom buzakorpa okt.-decz. száll.	12'10-12'20
Goromba buzakorpa okt.-decz. száll.	12'50-12'60
Rozskorpa azonnali szállításra	12'20-12'30

Árpadara és Árpaderce	15'60-15'70
Malomkonkoly okt.-decz. száll.	12'20-12'30
Budapesti gyári repcepogóca	16'50-16'75
Kinsem melasse ab Selyp	11'50-12-
Lacta melassit ab Selyp	12'25-12'50
Szártított moslók zsák nélkül ab Budapest	16'20-16'30
Szártított répaszelet zsák nélkül ab cukorgyár szept.-decz.	11-11'50
Malátacsira	15'50-16-
Szőrplé 48-50% cukortart. hordó nélkül ab cukorgyár	11-11'50

Bécsi szarvasmarhavásár.

(Eredeti jelentés a „Köztelek” részére.)

1912. október 7.

Felhajtás összege:	drb	Minőség szerint:	drb
Hizott marhában felhajtás	3505	Hizott marha	2999
Csontozni való marhában felhajtás	1536	Legelőmarha (Wiedew.)	506
Összesen	5041	Csontozni való	1536
Eladatlan maradt	89	Összesen	5041

Származási hely szerint:	Nem szerint:		
Magyarországi	4014	Ökör	3096
Galicz s bukovinai	120	Bika	982
Osztrák tartományokból	907	Tehén	618
Összesen	5041	Bivaly	347

Árak (100 kilogrammonként élősúlyban, koronáértékben, fogyasztási adó nélkül.)

	I. rendű	II. rendű	III. rendű
Magyar hizott ökör	106-118	98-104	88-96
Galicziai hizott ökör	92-112		
Tarka hizott ökör	120-130	100-118	98-108
Bikák	82-108		
Hizott tehén	84-108		
Csontosmarha	52-72		
Bivaly	56-72		
Kisgasd. hizó ökör	88-94		

Irányzat: lanyha, prima minőségű ökör 1 K.-val, sok esetben azonban 2 K.-val olcsóbb. Összes többi minőségű ökör 2-3 K.-val olcsóbb. Prima minőségű bika 2 K.-val, összes többi minőségű, ugyancsak csontosmarha 2-3 koronával olcsóbb. Bivaly 3-4 K.-val olcsóbb. A felhajtás nagyobb volt mint a szükséglet.

Szerkesztői üzenetek.

W. K. Budapest. A gazdaságokban előállított homoktöglák alkalomszerű eladásának semmi sem áll az útjában, ha azonban téglagyártással és eladással állandóan, iparszerűleg akar foglalkozni, iparengedélyt kell kérnie.

P. Gy. Pécs. Minden szolgálati illetmény, a nyugdíj és így a végkielégítés is kereseti adó alá esik, a betegápolási pótdadó pedig a kereseti adóval járó, attól el nem választható pótlék. A levonás ennél fogva jogos és törvény által indokolt.

Cs. S. Sajpálatunkra peres ügyekben tanácsot nem szolgálhatunk.

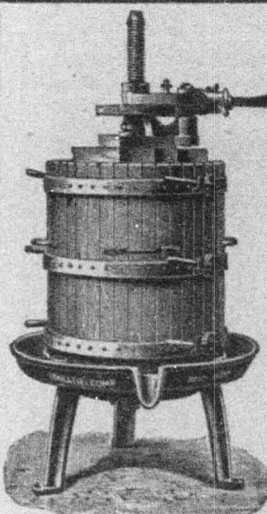
B. L. A 2%-os alkuszdíj követelésének megállapodás hiján nincs törvényes alapja. A kereskedelmi törvény 547. §-a szerint az alkuszdíj mennyisége szabad egyezkedés tárgyát képezi. Ily egyezkedés vagy más helyi szokás hiányában az alkusz — a közvetített ügylet által képviselt értéket véve alapul — díj fejében 10,000 koronáig 1/2%, az ezen felüli összeg után pedig 1/4% illeti. A legtöbb, amit az illető követelhet, tehát 1/2%, mert alig hiszszük, hogy ottl el térő helyi szokást tudna bizonyítani, vagy hogy haszonbérletek közvetítéséért nagyobb alkuszdíj járna, mint amennyit a törvény a kereskedelmi ügyleteknél megállapít.

H. V. Homokos. 1. A szegődményes béresek rendes évi fizetése vidékek szerint oly eltérő, hogy kérdésére határozott választ nem adhatunk. E tekintetben legjobb a szomszédos gazdáknál érvényben levő javadalmazást alapul venni. 2. Hogy a cukorrepáért milyen árt lehet ott elérni, azt nem tudjuk, tessék ez iránt a cukorgyártól ajánlatot bekérni és egyúttal az ezen gyárnak szállító termelőktől megtudni, hogy azok a cukorrepáért milyen áron és milyen feltételek mellett adják el.

F. A. Tehorautomobil bérbeadásával valószínűleg foglalkoznak a pesti nagyobb cégek, hogy azonban melyik, azt nem tudjuk. Tessék talán hirdetmi szükségletét.

Magyar Villanyerőre Berendezett Zsák-, Ponyva- és Pokróczgyár Budapest, V., Váci-ut 32. szám.

Ajánlja legjobb minőségű vízmentes ponyvát, valamint minden minőségű zsákokat, gazdasági pokróczokat, abrakos tarisznyákat, ponyvák javítását és pokróczok behuzását legjutányosabban vállaljuk.

Borsajtólók, szőlőzúzó és gyümölcsdarálók

jutányos árak és kedvező fizetési feltételek mellett a legnagyobb választékban kaphatók

UMRATH és TSA

mezőgazd. gépgyárosoknál

Budapest, V., Váci-körút 60.

Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve küldeték.

Borsajtóinkat

a szakemberek által legjobbnak elismert eredeti francia Mabilie rendszerben gyártjuk, melynek előnye, hogy a sajtolásnál a legcsekélyebb erőfeszítésre van szükség és amellyel kettős működésük folytán (az emeltyű-rudnak ugy előrenyomása, mint visszahúzásánál működnek) többet és jobban sajtolnak, mint bármely más szerkezetű borsajtók.

Szőlőzúzókat bogozó készülékkel v. anélkül szállítunk

A megrendeléseket kérjük időjében eszközölni.

Eladó földbirtok!

Temes megye, Lippa mellett, Maros mentén 330 hold 1800 □-öl 300 korona holdanként kedvező fizetéssel, a birtokból 60-70 hold kitünő termő föld, többi erdő, hegyi birtok ugyancsak van a birtok mellett — 300 — ismét 300 hold egészben vagy külön-külön is kevés pénzzel megvehető. Új szűz erdőföldek. Czim a kiadóban.

6280

Eladó tenyészbirka.

Herczeg Hohenlohe somogyzobi (volt esztergomi Főkáp-talani) gazdaságában tenyésztet és elosztás következtében eladó Rambouillet-Merino keresztezésű 1000 darab 3-5 éves anyabirka (beüzemelt júliusban), 400 darab toklyó nőstény birka (1910. évi decemberi ellésű), 380 darab bárány nőstény birka (1911. évi decemberi ellésű). A nyáj kondíciója igen jó. Gyapju átlag, beleértve a toklyókat és anyákat 380-420 kg. Érdeklődőket előleges értesítés után a somogyzobi állomáson kocsival várja. Hohenlohe herceg gazdasági intézősége Somogyzob (Somogy megye).

6260

Eladásra (megbízásból) ajánlunk

500 drb elsőrendű jármosökröt
700 drb 1-1/2-2-3 éves ökröborjut
10.000 drb különféle koru süldöt

Elfogadjuk mindenféle tenyész- és haszonállat beszerzésére szóló megbízást.

ERDÉLYI KÖZVETÍTŐ ÉS ÁRUFORGALMI RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

Kolozsvár, Deák-Ferencz-utca II.

Telefon (interurban) 619.

Sürgőnyozim: Közvetítés.

Az Erdélyi Közvetítő és Áruforgalmi R.-T. tek. igazgatóságának

KOLOZSVÁR

Deák-Ferencz-utca II.

Van szerencsém értesíteni, hogy galgagyörki gazdaságom részére szállított erdélyi jármosökrökkel minden tekintetben meg vagyok elégedve.

A hosszú utazás dacára az ökrök frissen s egészségesen érkeztek meg s pár napi pihenés után elérték a 12 q páronkénti súlyt.

Az ökrök szép mélyek, fiatalok s jelenleg már mély nehéz szántásban kitűnően dolgoznak.

Ismerőseim körében cégeköt örömmel fogom ajánlani.

Galgagyörk, 1912 szept. 27.

6276

Kiváló tisztelettel

Tahy István

cs. és kir. kamarás.

Minden gazda olvassa

el: GRABNER EMIL

A gyümölcsták és kerti vetemények műtrágyázása

ezimű legújabb könyvét.

64 oldal, 26 képpel.

Ára 2 korona.

Megrendelhető a „PÁTRIA” r.-t. gazdasági szakkönyv-kereskedésében, Budapest, IX. ker., Üllői-ut 25. szám.

Földbirtokosok, bérlők és a gazdaközönség szállodája.

HOTEL EXCELSIOR SZÁLLODA

BUDAPEST, VII. KER., RÁKOCZI-UT 72. SZ. (gr. Károlyi-palota).

A főváros legújabb és legmodernebb szállodája. 135 fényesen berendezett szobával. Lakosztályok és szobák fürdővel. Gyönyörű előcsarnok, reggeliző-szalón, írószoba, társalgóterem. Minden szobában meleg és hideg víz, minden emeleten városi és interurban telefon. Központi fűtés, lift. Elsőrangú étterem a földszinten, polgári étkező a souterrainben. Színházi jegyiroda, uri és női fodrászterem a félemeleten. Szobák angol reggelivel, naponta 5 koronáért kaphatók.

Társház: Róma Hotel Imperial, Via-Veneto.

Bérlevél

a legújabb cselédtörvény kivonatával, az átadandó leltári tárgyak benyomásával, darabonként 5 fillérért szerezhető be a „PÁTRIA” nyomda részvénytársaságánál, Budapest, IX. kerület, Üllői-ut 25. szám. (Köztelemek).

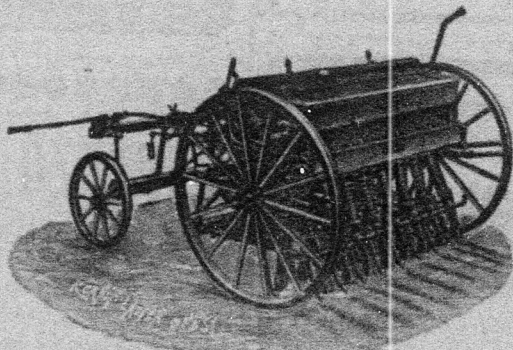
Lóherét, luczernát, fehérherét, Baltaczimmagot

vásárol és mintázott ::: Hernfeld Adolf magnagykereskedő cég ::: Wien, 2/1.

SZAB. „REKORD II” mütrágyavetőszerkezettel kombinált sorvetőgép.

A Losonci Mezőgazdasági Gépgyár Részvénytársaság gyártmánya.

A sorbatrágyázás nagy
terméstöbbletet ered-
ményez.

A sorbatrágyázás által
kb. 50% mütrágya meq-
takarítás érhető el.

SZAB. „REKORD II”

a létező legtkételetesebb sorvetőgép, a leg-
ideálisabb mütrágyaszóró, az egyedüli kifogástalanul működő kombinált vetőgép.

A szab. „REKORD II” az egyedüli kombinált
vetőgép, amellyel a sorba való vetés és a sorba való
trágyázás egyidejűleg kifogástalanul végezhető.

Árjegyzékkel és árajánlattal szívesen szolgál!

A Magyar Királyi Államvasutak Gépgyárának Vezérügynöksége

BUDAPEST.

Eladó

1 drb 2 éves vöröstarka szimmenthali anyától és importált keletfriz apától származó

vöröstarka bika

ára 1000 korona. 6 drb az anya hasában importált eredeti 1¹/₂—1³/₄ éves vöröstarka keletfriz bika, ára 800-tól 1500 koronáig. Bővebb felvilágosítással szolgál s venni szándékozóknak az állomásra kocsit küld a kerületi intézőségünk Magyarboly posta, távirda és vasútállomás. Továbbá: országos törzskönyvezett mezőhegyesi bikától származó magyar fajta gulyánkból 20 drb számfeletti 3 éves

ÜSZÓ

ára darabonként 400-tól 500 koronáig. Ez utóbbiakra felvilágosítással szolgál s magyarbolyi vasutállomásra venni szándékozóknak kocsit küld ráczbolyi intézőségünk, posta és távirdaállomás Beremend.

Schaumburg-Lippe herczeg dárda (Dárda-Baranya megye) uradalmának jószágigazgatósága.

6289

Haszonbérlet!

Néhai gróf Pálffy János hagyatékához tartozó, Pozsony megye Bozdány és Seipőcz községek határában fekvő

933⁵⁷/1200 magyar hold ki- terjedésű mezőgazdaság

1913. évi október 1-től kezdődőleg 12 évre haszonbérbeadó. Felhívtnak mindazok, akik ezen bérletre igényt tartanak, hogy zárt ajánlatukat

Néhai gróf Pálffy János Központi Irodája, Pozsony,

Szilágyi Dezső-utca 21. szám címre, a megfelelő bánatpénzzel ellátva legkésőbb 1913. évi október hó 31-ének déli 12 órájáig beküldjék már annál is inkább, mert a később beérkezett ajánlat figyelembevehető nem lesz. A jelentkezőnek a központi iroda a bérlet leírását megküldi. 6251

Tenyészbika-eladás!

Nagyságos özv. Döry Vilmosné urnó felsőleperdi gazdaságában

15 drb tisztavérű simmenthali tenyészképes bika eladó.

Előzetes értesítés mellett a t. vevőközönségért az Ujdombovári állomásra kocsit küldetnek.

Az intézőség.

6231

Eladó birtok!

Szatmár mellett, Mikola község határában (fővonalú állomás mellett)

200 magyar hold kitünő minőségű földkedvező feltételekkel eladó. Felvilágosítást ad: **dr. Rácz Endre ügyvéd Szatmáron.** 6245**Eladásra kerül 22 drb 4¹/₂ éves
elsőrendű befogásra való
MAGYAR TINÓ.**Gróf Ehrenfelsi Normann Gusztáv uradalmi igazgatósága.
Vasutállomás: Bizovac, Eszék mellett (Szlavoniában). 6241**Ajánlunk őszivetésre
eredeti loosdorfi
pedigré téli rozstot,
szakálas buzát,
Tiszabuzát****Gebrüder Boshán**

mágereskedése,

WIEN, I., BACKERSTRASSE 9. 5063

Mintázott ajánlatok ingyen és bérmentve!

Szőlőoltványt, valamint síma és gyökeres európai és amerikai szőlővesszőt

legkitünőbb minőségben és méltányos árban szállítunk.

Ajánlatos az őszi ültetés! Tessék árajánlatot kérni!**Badacsony Szentgyörgyhegyi Szőlőoltványtelep Tapolcza**
(Balatonvidék). **Pontos címünkre tessék figyelni!** 6244**Intéző vagy számtartói állás**

betöltésére ajánkozik 37 éves evangélikus vallású, családost, gazd. tanintézetet végzett, gőzgépkészítői vizsgát tett, 13 évi gyakorlattal bíró, kettős könyvvitelben jártas, mérlegképes, gőzekemivelés, dohány, cukorrépa, burgonya, kalászos és takarmánynövények termelésében, szeszgyártás ellenőrzésében, hizlalts, tehenészetben jártas gazdaságt. — Megkereséseket „Intéző számtartó” jellege alatt a kiadóhivatalhoz kérek. 6248

Nélkülözhetetlen minden állattulajdonosnak és állatkereskedéssel foglalkozó gazdának!

Állategészségügyi törvények, rendeletek**és elvi határozatok**összeállította: **FOKÁNYI LÁSZLÓ**

magyar kir. állategészségügyi felügyelő.

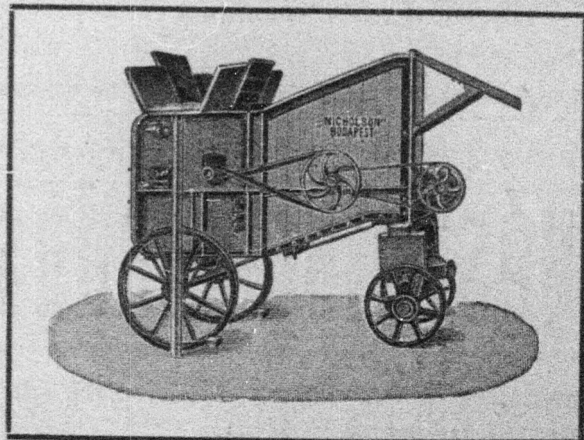
Második átdolgozott Kiadás.

Ára a 3 kötetből álló műnek 15 korona.

Megrendelhető a "PÁTRIA" részv.-társ. gazd. szakkönyvkereskedésénél, Budapest, IX. kerület, Üllői-ut 25. szám.

Tengeri szártépő

Ásványi gazd. tanintézeti igazgató szabadalma.

Az egyedüli gép, mely úgy a nyers, valamint a száraz kukoricaszárát, csalamádét, takarmányrépát és répafejeket levéllel együtt, burgonyát, tököt úgy magukban, mint a fentiekkel egyidejűleg a legtökéletesebben feldolgozza, a tépett kukoricaszár között dugószerű darabokat nem hagy. ∴ ∴**Kiváló nagy munkaképességű gép.**

Több mint 500 darab a legjobb sikerrel üzemben.

Egyedüli gyártója a

Schlick-Nicholson**gép-, waggon- és hajógyár r.-t.****Budapest, VI., Váci-ut 17. sz.**

Ismertetés és árjegyzék

ingyen és bérmentve.

Magyar uradalmak véleményei „DEYL“ szabadalmazott RÉPAKIEMELŐGÉPÉRŐL:

Tamáshida, 1912. május 13.

Felhívásunkra szívesen tájékoztatom, hogy a múlt év őszi folyamán próbaképen hozott Deyl-féle szabadalmazott „Agrár“ répakiemelőgépekről a következő megfigyeléseket és ezek alapján alábbi véleményemet nyilvánítom:

A múlt évben volt óriási szárazság miatt, még az őszi folyamán is rendkívül szokatlanul kiszáradottak voltak a talajok s a répa kiásása nehezen és bele szakadások következtében nagy károsodással volt csak eszközölhető. Ily viszonyok mellett az „Agrár“ répakiemelőgépet először is rendkívüli kötött, nehéz szurkos, agyagos talajon használva, négy erős ökörnek is nehéz munkát adott a gép vontatása, mert a kiszáradt talaj nagy hantokban szakadozott fel és néhol a gép túlmélyre is ment. — E talajon a répák közül mintegy 20–25% beleszakadt. Ezen táblában azonban munkásokkal is csak végtelen lassúsággal, kétszeres munkabérrel és 30–40% répa beszakítással tudtuk a répaaszt végeztetni, úgy hogy habár a gép munkája után valamivel kevesebb százalék répa beszakadás történt is, de mert óriási hantok és azok helyén nagyon üregessé lesz a talaj, azt hiszem ilyen körülmények között ezen gépet bármely gazda is csak a legnagyobb szükségben használhatná, mert a terület azon évben sem rendszeres szántás és még kevésbé vetés alá nem volna vehető.

Ezután közép kötöttségű márgás vályogtalajban próbáltam. Itt már teljesen kielégítő munkát végzett, alig a 10–12-ik répát szakítva csak bele. Kézi ásásnál itt 15–20% volt beleszakítva.

Végül kipróbáltam és továbbra is használtam lazább humusz és iszapos, tehát némi homokot tartalmazó tábláinkon, ahol aztán mondhatni ideális munkát végzett e répakiemelőgép. Egész sor hosszában alig 1–2 répa szakadt csak bele, megsértett talajban találni nem lehetett, úgy hogy e tekintetben egy tizedrész károsodás sem volt a

répában, mint a munkások után. Előbb négy ökörral, majd aztán négy lóval huzattam; előbbi esetben a rövid őszi napok dacára egy gép naponta 1½ kat. holdat, lovakkal pedig 2 kath. holdat tudunk kiásni, mely időben ugyanazon területen kat. holdanként a répa kiásásáért szakmányos munkásoknak fizettünk 16 koronát, így tehát egy gép munkájánál megtakarítottunk 32 koronát, 2 férfi munkás és 4 ló által.

Eltételezve tehát attól, hogy a gép használata nagy pénzbeli megtakarítással is jár, ajánlatos ezen gépek beszerzése azért is, hogy az őszi répamunkálatoknál a szokott munkásiányokon segítsünk magunkon; de ajánlatos végül azért is, mert a lazább kötöttségű talajokat munkálat közben fellazítva, ha ezeket őszi szántás helyett csak megtárcsázzuk, őszi gabonának teljesen megfelelő talaj-előkészítést eszközölünk.

Én is így vetve őszi a búzát, ma azon részekben legszebbek búzáink, úgy hogy azon elhatározással vagyok, hogy ezen őszi folyamán lazább talajainkon a répaikat ily „Agrár“ répakiemelőgéppel ásatom fel, miért is már most kérem t. Czimet, hogy részünkre 5 db ilyen gépet előjegyzésbe venni szíveskedjenek.

Teljes tisztelettel

báró Lipthai Frigyes, tamáshidai uradalma
Szenes Gábor főintéző.

Magyaróvár, 1911. november 19-én.

Önök a gépet próbára küldötték nekünk és ez alulirotnak jelenlétében meg is történt.

A gép munkaképességéről csakis elismerőleg nyilatkozhatunk és szükség esetén ezekből rendelni fogunk.

Teljes tisztelettel

Főhercegi jószágigazgatóság,
Mayer E. igazgató.

SEIDLER ÉS TÁRSA

különleges gazdasági gépek
POZSONY.

Gazdaközönség új szállodája

San Remo szálloda

Budapest, VII. kerület, Dohány-utca 40. sz.

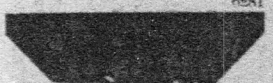
A város központján, minden pályaudvarhoz villamos összeköttetés, 100 elegánsan berendezett szobával, lift, hideg- és melegfürdő, légfűtéssel.

Gazdák, gazdatisztek 15% engedményben részesülnek.

Szíves pártfogást kér:

Sárkány József

szálloda tulajdonos, nyug. gazdatiszt.

Eladás

Uradalmi kovácsműhelyekben nélkülözhetetlen szerzőgépek, u. m. lábbajtásu kovácspörtyők és simfelhúzógépek állandó raktáron vannak:

KEMÉNY MANÓ
Bpest, V., Rudolf-rakpart 8.

Gyümölcsfák.

Valódi faj minden alakban **alulfák, díszfák, rózsafák, szelők, fenyőfák**at szállít meg biztatóan:

Freih. v. Ecker'sche Baumschulen Grambach bei Graz, Steiermark.
(Földad állomás: Hessendorf Graz-Budapesti vonalon).
Magyar levelezés is!
Katalógus ingyen! 3301

Gyors, pontos, olcsó földmérés
Világghírű szabadalom 18. évtől

Stádel-Torkos FÖLDMÉRŐ-TALIGA
Kapható 5276
Stádel gépgyárban, Győrött

Szénát, szalmát,

luczernát, lóherét, os zabos búkkönyt veszek és eladok

bármily nagy mennyiségben, felpréseléshez modern ló- és gőzpreseim adom. Ajánlatok: 696

Schreier Béla
takarmánygyároskereskedő
Budapest, Népszínház-utca 33. Telefon: 20-22.

Szilárd Gyula
szőlő- és szőlőművelési tanárának gyakorlati kézikönyve:

Mezőgazdaságtan. I.
Általános és különleges előnytelmes. Fűzve K 4.- kötet K 4.-

Mezőgazdaságtan. II.
Állattenyésztés. — Újabb utáni. Fűzve K 4.- kötet K 4.-

Szőlő és pincze. 71 ábrával. Fűzve K 4.- kötet K 4.-

Vazérfonál felvétel mezőgazdasági cikkei. Fűzve K 2.-

Szőlőművelés és borpazarás. 161 ábrával. — Kötet K 10.-

A pinczögazdaság mellékletként értékesítés. Fűzve K 1-50

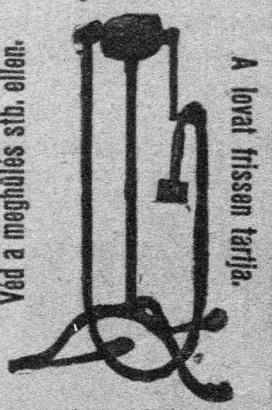
Méhészet. 19 ábrával. Fűzve K 1.-

Kaphatók a „Pátria” részv. társ. könyvkereskedésben Budapest, IX., Üllői-ut 26. sz. (Köztelék.)

Felülmulhatlanok a Stewart-féle

lónyíró-gépek,

szarvasmarhák és kutyák részére is.

Ára 60 korona.
Kapható minden szakbavágó üzletben. 6263
Markt & Co. Hamburg 1.

Szalma-, szóna-stb. kassák, körtelék, talomkosámitása, íria: Jankó Sándor és. mű mind a gazdaságban szükséges! Ára az összesnek előtérbe békítőse mellett 1 kor. 20 fill. „Pátria” r.-t. könyvkereskedés, Budapest, IX. Köztelék.

Vétel

Teltermelők figyelmébe!
Bar. úr mennyiségű tejet keresek megvételre, évi szerződésre legmagasabb árban, óvadék mellett, ugyancsak a téli hónapokra szarvasmarhák és vaját. Ifj. Fielesmann Salamon Budapest, VII., Sip u. 24. 3227

Veszek uraságoktól egyenes használti körpéc és darab részeket meggyőzés esserint. Zuo vermann Eds Budapest VIII., Tavaszmező u. 12. 3247

Megvételre keresetek bármily nagy mennyiségben anyiszapuka (Anihyle vulnora). Mók-rop (mellotus alba és melioris offe nate) luczerna vöröslő ere, fehér lóhera baltasus mag. Mitásait ajánlatok keresnek Wladar J. né Tótköztestmikiós utca. 3386

Uradalmi tejet keresek évi szerződésre. Nagy David újgyógykeszadó Budapest, VIII., József u. 55. 3388

Megvételre keresek fajtisza kocsányos és kocsánytalan tölgyfákat
Orsi szállásra, bármily mennyiségben, ajánlatok a **Querosus 2949** jelleg alatt a kiadó hivatalba kerék. 3040

Földbirtokot,

fővárosi házát, telket veszek és földbirtokosokat finanszírozok. **LEVAI G., Budapest, VII. ker., Lövöldetér 2/a II. em. 17. ajtó.**

Barthel takarmánymesze

40-42% foszforsav, nagy csonttömbökkel együtt, takarmányozási célokra különösen alkalmas, teljesen bevált világghírű.
Legjobb és legolcsóbb szer
Fiatal egészséges csikók, borjúk, növendékmárhák, sertések és juhos telnevelésére. A csontváz kifejllesztése és erősítése. Eikerülése a csikók, borjúk és malacok csonttágyulásának megelőzése az elvetélt csikóknak. Eikerülése a nyaköröknek, faragásnak, szőrzabálás és hügylövésnek. Emelése a tejhozamnak. Előmozdítása a baromfi tejtermelésének stb. **Penzkiadás csak egy!** Ezekre menő elismerések! **Hatás nagyzerű!**
Utánzóktól, melyek tápméss, takarmánycsontliszt stb. név alatt szerepelnek, a kiadónak kell! 5 kilós próbacsomag 2-40, 50 kgr. K 11.- Budapestről, Temesvárról és Zsolnáról szállítva.
Barthel M. & Társa Bécs, X/1 Siccardsburgg. 44/K. Magyar levelezés! 6272 Magyar levelezés!

Eladó birtok!!

Szabolcs megye, Buj Község határában Görögszállás, vagy Buj vasútállomástól 6 kilométer, Nyíregyházától 17 kilométer köuton,
301 m. hold,
ebből 275 m. hold buzatalaj, legelő 10 m. hold, luczernás 10 m. hold, kert 1600 □-öl, belsőség 5 m. hold, 35⁰⁰⁰ □-öl kat. hold dohánnyengedély, 5 szobás lakás, **egy gazdasági, mint más megfelelő helyiségekkel azonnal átvehető.** Ügynökök nem díjaztatnak. Ára m. holdanként 900 korona, élő- és holt felszerelés nélkül. — Értekezhetni helyben a tulajdonosok egyikénél. Postacím: **Csepány János, Királytelek.** 6262

Veszek szénát és szalmát

minden mennyiségben szállítom préseibe és fuvarmentesen minden vasúti állomásra
Böhm Arnold
takarmánygyároskereskedő
Budapest, VI. ker., Hegedű-Sándor-utca 23. szám.
Telefon 143-110. 30

Bérlet

Bérbeadó Szatmár megyében 450 m. holdas 35 fekete és barnatalajú birtok, melyből 8 hold rét és a többi szántó. Szatmártól 8 km. vasúti és országutól 2 km. Aronfalva közelében felelősközzel együtt. Cím a kiadóhivatalban. 3347

500-1000 holdig levő birtokot keresek. Ké vetőket díjazok Sövény János Rémszombát. 3389

Birtokbérlet 300-500 holdig cukorrépa telej. Jsi keresetek azonnal átvev. Ajánlatok pon os adatkok! Szántó Vercs Fálné u. 40. 3426

Budapesttől negyedik órákig, 1. kv. mintegy 9 magyar holdnyi termő föld, veteményes és g. ü. öltözés kert azonnal használatba adandó. Bévbbet **Dr Farkas Géza** ügyvédnél Budapest, V., Szabólynok u. 21-23. 3391

Bérbeadó birtok Erdélyben, fogya-stát piacok közelében, szegedre-ig bérbeadásra alkalmas. - Irtekezés, nagyobbtára szatmártól 4-5 500 kat. holdas birtok megvételre ajánlatokot zonn I bérbeadás. 6. Ajánlatokot a kiadó hivatalba tevébít. 3392

Munkavállalkozó,

ki 250 hold cukorrépa teljes munkáinak szakmában való teljesítését hajlandó elfogadni, jelentkezék levelileg **Uradalmi intézőségél Mikospuszta, per Zalabér.** 6291

Elfogadok gazdaságomba feles teli tartásra november 1-től április 30-ig

60 darab növendékmárhát.

Keczeli Mészáros Dániel
földbirtokos, Nagyszénás (Békés m.) 6319

Uradalmi erdőbirtok

Déna község határában (Arad megye), vasút-, posta- és távirtelek, **5000 kat. hold kiterjedésben**, ebből körülb. 400 kat. hold könnye parcellázható elsőrendű mezőgazdaság, 4600 kat. hold vágható tölgy- és bükkerdő, vadászterületre is igen alkalmas, kastély, parkkal, halastóval és gyümölcsösökkel, sok gazdasági épület és lakóház. 1912 október hó 18-án a körös-bökényi járásrészénél bírói árverés alá kerül. Közelebbi felvilágosítás nyerhető 87-14 telefonszám, Budapest. 6279

Finom és goromba

buzakorpát, malomkonkolyt, takarmánylisztet, buzaesut

franko bármely állomásra egész évi kötésre is a legjutányosabban szállít

MANDL ZSIGMOND, MAKÓ

Allatok

Kanok eladása Dr. Visontai Kovách László ur vámosgyőrki gazdaságában 13 drb egy éves és 3 drb két éves átvészelt tenyésztésű fehér mangalica kan eladó. Felvilágosításra szóljal Prágay Lajos inasodó Vámosgyörk, Hovos m. 3339

Patkányfogó 3 hónapos kutyák eladó. Darabja 30 koronáért. Ugyanott egy 1 1/2 éves angol him vizslá eladó 70 koronáért, vasúthoz szállítva. Rosenbaum Ervin Nyírtét, Szabolcs m. 3380

60 drb 10 hetes angol melosz, fajnak és császárbarna igen alkalmas kg. kánt 1 K, 50 filléért eladók. Kraľovszky Kálmán, Simonvölgy, Arad m. 3382

Agár két drb 16 hónapos jó szülőkötől származó szép kutyók a pár eladó dr. Magyar Károly Nagybecskerek. k. 3420

Eladó sösdök. 880 drb kiválóan alkalmas jó faj, mangalica, Szekesfehérvári falórányira, Póthleposztán. Levél 11 megkeresések dr. Endre Zsigmond főszőlőbíróhoz. Kiskunfélegyháza küldendő. 3128

Jukker fogat, két arab szarvas 190 cm magas 5 éves jól behajtott szarvas szarvas herélt 10 eladó gróf Zichy Aladár ur Vajta uradalomán. Erdőköldeknék (Gyermekök Kiszárával) felvilágosítást ad és megkeresésekre Aladárhoz köszi küld, az Uradalmi Intérség Vajta Fejér m. 3381

Elfogadok azonnal egy évi tartására felétől vagy poncárt 50-80 drb növényvédőkészítményt és nyári tartásra kitű. 6 szarvas és nyári legelőg rászak anyát köszi. 3 évi tartásra, felétől. Szarvas Gyula bérő, Nagyk. Csanak m. 3383

Igen szép, világosított vöröstarka szimmenthál jelleg 1-2-3 éves

növendék ökor és üszöborjakat ugyasintén legprimább lekömi való és

jármosokreit legjutányosabb áron ajánlanak

Klein Testvérek kereskedők

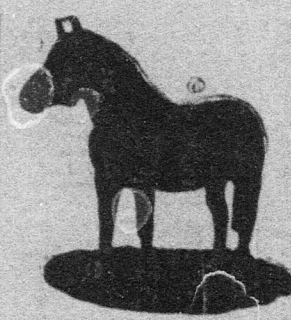
Czellődmöl m. Megrendelési egység szerint bármikor is elfogadjatnak. 958

Hitelbe adok

gazdálkodó uraknak hat hónapra 6 1/2% kamat mellett, választás szerint

nyugati faj-ökoröket, teheneket

tefezésre és tenyészítésre és mindenfajta növendékállatot. Bővebbet: Kohn Benő, Budapest, I., Lágymányosi-u. 20. 6290

Muraközi hidegvérű (ner!) igás tenyészkaneczak, választott csikók, és tenyészmenek vásárlásánál közvetlen a tenyészítőktől, segédkeresemet felajánlom s a folyó évben Muraköz és vidékén tartandó lóvásárok jegyzékét kívánatra szivesen küldöm. Elsőrendű referenciák rendelkezésre állnak.

Czímem: IDŐSB HEINRICH MÓR lóvásárló ügynöksége CSAKTORNYA (Muraköz). Törv. bej. czég. Sürögnyezim: Heinrich Senior, Csáktornya. Interurban-Telefon: 33. szám. 672

Vöröstarka tinó és üsző teljes prima, 1-2, esetleg 3 éves, nálam minden mennyiségben kapható eladó áron. Későbbi ugyasintén jármos és beállított ökorok szállításra vállal.

Kitűnő friss fejőstehenek előleges jelentés után nálam mindenkor megtekinthetők kételezettség nélkül. Vevő letelezése szerint választás. 4735

Henrik Ignác fia Szalonak (Vas m.)

Általános elismert legelsőrendű jármos magyar-faju erdélyi-ökorot, 1 és 2 éves ökor-borjak s beállítani való tarka-ökorok egész éven át a legnagyobb választékban és jutányos áron kaphatók. 6013

PAPP TESTVÉREKNÉL SZAMOSUJVÁR. (Szolnok-Doboka m.)

Uradalmak legmagasabb áron adhatják el bizott szarvas-marháikat

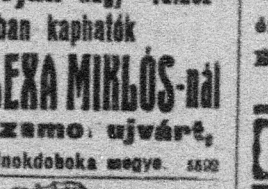
odahaza átvéve azonnali vagy későbbi szállításra

Faragó Miksa szarvasmarha és jubizománys által Budapest, VII., Óvoda-u. 44. TELEFON 76-85. Ezenkívül

veszek hizlalni való mustra ökoröket. Értékesíték és beszerzek hizlalni való és növedék marhát. 6258

Elsőrendű magyarfaju erdélyi jármos-ökorok, ugyasintén 1 és 2 éves magyar-faju erdélyi ökor-borjuk minden időben kaphatók nagy választékban kaphatók

ALEXA MIKLÓS-nál Szamo. ujjvart, Szolnok-Doboka megye. 5892

Elsőrendű eredeti bonyhádi teheneket hasasokat, borjakokat és tenyész-bikákat bármely időben, bármely mennyiségben kuláns áron szállítok

KLINGER MOR tenyész- és használati-kereskedő Kispeszt, Lakás és intállók: Kispeszt. Külcey-utca 5 sz. Levél- és sürögnyezim ugyasinté Telefont Kispeszt 35. Haját hátsó

Kis- és tiszta erdélyi magyar fajta 1-2-3 éves

ökorborjuk bármely mennyiségben, jutányos áron, állandóan kaphatók

Nyegrucz és Társa legelőgazdaságában Szamosujvart. Czim: NYGRUCZ TÓDOR SZAMOSUJVÁRT. 57

Vegyesek

Társulnek 300-400 holdas, jó kuth, nős, gyermektelen gazdaság, 26 éves, 17 évi jó gyakorlatú birtokos. Megkereséseket, felvilágosításokat és gyakorlati tanácsokat a kiadóval továbbít. 3315

Jó cseládekek kösveit helyi uasági híszakba Várady Márton helyi igazgató, Budapest, Musun-körsz 35., az udvarban, Kertészek, köcsökök, vizeztetések is kaphatók. 3387

Vitalitium életjáradékos birtokos keres 1500-2000, kuth, gazdaság, nős, gyermektelen, a 30-as évek végén, becsül magyarai, reménytel és köveset szarvasnyelven, idecsobb, gyermektelen földbirtokosnak, kuth a gazdaság vezetésére már nehezebbé vált, vagy lehet és gond nélküli gazdaságra utasítandó, székcselák öreg áruval elvezni. Vagy keres azonnali vagy később vételre kuth 150-200 holdas kímelt erdőgazdaság, némi mezőgazdasággal, igazságszerben a magyar tájra hátkon. Szives megkeresések pontos leírással "Katholischer Wirtschaftsbeamter" jelleg alatt a lap kiadóhatalába kérem-k. 3314

BIRTOKOSOK, kiknek nagyobb mennyiségű fehér bab és rózsaburgonya van eladó, kiözlják ezimüket a

"HANGYA" SZÖVETKEZET értékesítő osztályával Budapest, IX. kerület, Boráros-tér 6. szám.

Eladás

Alkalmi zongoravető! Bismarck, Schweigkofler, Kára-Wirtl kiváló mesterek gyártmányú 400 koronás gyártmányú 400 koronás 8-16, új szorga vagy pianó 500 K-ot feljebb minden árban. Zongora, cimbalomhangverseny helyben és vidéken, szakközvetítő munkások által gyorsan és olcsón eszközöltetnek BENENYI MIHÁLY a Magyar Kir. Isonakadémiá szallitaja. BUDAPEST, VI., Király-u. 58 sz. 1180

Ajánlok saját öröslött prima konykolydará 6 80, elsőrendű darab 7.50, másodikrendű darab 6.80, 100pa 6-20 évi tiszta legyűlt vasúthoz szállítva ab Budapesti központosítás korona értékben. Zongoravető utca 12. Telefon 59-00. 3045

16 lóerőjű nyergelajmótor bármely gazdasági célra kiválóan alkalmas, nagyon olcsón részlete is eladó. Landler Ödön Budapest, Lovag u. 2. 2991/b

Gőzoké Case-féle magánjáró, gépesítégy végül azonnal eladó. Szent-Ivány László gazdasága, Málca, Zemplén m. 2937

Birtok parcellázás folytán, szarvasok és állatok olcsón és gyorsan eladó. Czim: Keramika, Pótlár (Nógrád m.) 3990

80 lóerős W. f. féle kompozit stabil görgőp. kiválóított állapotban kóvveit felvitelkel eladó. Raktáron vannak még 25, 35, 45 lóerős felvitel gép.k. Fehér Miklós gépgyár részvény társaságánál, Budapest, Váci-ut 80. szám. 3346

Kastély- és villatulajdonosok!!

Szabadalmazott biológikus ürülék-szennyvíztisztító-telepek vállalata.

Előnyei: A tisztított szennyvíz higiénikusan tiszta, színtelen, szagtalan, bárhová elvezethető. Telepet kiüríteni, tisztítani nem kell. Vegyszerre nincs szükség. Búz nincs. Terv és költségvetés díjtalan. Prister György Budapest, VI., Izabella-u. 71.

Benzin magánjáró 25 lóerőjű székőgép 6000 akével 2 vt használat után belet felvételre készült kedvező feltételek mellett jutányos áron eladó. Levelet "Traktor" jelleg alatt a kiadóhatal továbbít. 3299

Czirokfejőgépet kőszilaj áronként K. 40.- árban ab T. mevár, szallit a Magyar Kir. Államvasutak Gyógyászati és Gyógykezelési Orvostudományi Intézetében, Temesvár, Józsefváros Uri utca 4. 3300

Eladó 10000 mm. gyepesítés. Tófalasoknál Mázor Pál Békéscsaba lakot. 3342

Diszkortkedvelők kérszajkét az első magyar diszkort-felkötőtől. Tulajdonosa Csopony Ede Körmerden: 120 fajta tölvevél, lombfák, sorfák diszkortok kaphatók. 3344

16 lóerős benzinkomóbil eladó, csaknem új és teljesen újjászabott állapotban. esetleg egy 5 lóerős máv. ceplővel együtt. Demahidy Pál Domahida, Szatmár m. 3389

Szalmát, szénát, ugyasint lenozalmát bármely mennyiségűt, precsit állapban van vess és lad. Julius Drechsler Wien, IX., Bcz. Röggersasse 14/b. 3421

Tablázatok a takarmányadagok kiszámításához, melyeket Howsky Ede állított össze, minden állattartónak nélkülözhetetlenek! Vásonkötésben 5 koronába kerül és kapható a "Patria" könyvkereskedésben, Budapest, IX., Köstelek. 3398

Buzavetőmag eladás. A pócsai székessygnáz-Uradalom eladó, Francia szék. 1000 Champlain után termelt első buza vetőmagot métermérségek 20 K. készpénz vételárért vevő zstkjában Pócs állomáson átvéve. 3385

60-70 öl körülbelül 3000 g. eladó eladó 25 kuster Budapesthez és 2 km. Társak állomáshoz Gerényi Péter nagyberődel Elvira major Fejérmegye 3422

Eladó, esetleg azonnal bérbevevő eladó egy 650 holdas vasúti mellett levő birtok, mely 40 130 hold szántó, 220 hold jó kőszilából és legelővel. Van a birtokon jó épület. Az állatállomány és a megülő takarmány kedves feltételek mellett vevhető át. Ára holdanként 500 korona. A birtokot kir. Mázor titkár, Békéscsaba. 3398

Birtokeladás, Fejér m.-ben egy órányira vasút mellett 800 magyar holdas birtok eladó. Czim a kiadóhatalban. Ugyasint ktrárva. 3429

Uribirtok eladó Veszprém-megyében, Fejérmegye és Balatonra gravitáló felkötésben. Közel nagyon jelentékeny város, közútszék és vasútállomáshoz, buza és cukorrépa, vágható erdő. Utilek, park, gyümölcsös. Ára 600.000 korona. Bank uter megvásárolható. Bővebbet, Kiszess Samu Pápán. 3390

Gyakorlati buzameresítés (Ira: Szekes Elemér) ezimű művel minden modern gazdaságban meg kell ismerkednie. 2 kor. 70 fillér olcsó és hatékony mellett bérmentve küldi a "Patria" r.-t. könyvkereskedés Budapest, IX., Köstelek.

VESSÜNK és ELADUNK

szénát, szalmát, lucernát, lóherét és zabosbükönnyt bármely mennyiségben. Prézinket felprézáláshoz adjuk.

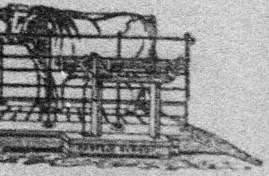
Lengyel Aladár és Sándor takarmánygyártószekők Budapest, VIII., Doboz-u. 37. Telefon 183-27. 5911

KONYHAKERTI " " NÖVÉNY-TERMESZTÉS

Ira: Németh József m. kir. főkereskedő, a hajai m. kir. korlásszegő-iskola vezetője. Ára bérmentes küldésével 1 korona, mely öszszegnek előzetes bekioldást kérjük, meri utazástól 45 fillérről drágább. Megrendelhető a "Patria" r.-t. könyvkereskedésben, Budapest, IX., Cselő-ut 28.

RATTO

Phosphor-pasta patkányok teljes kipusztítására szavatosság mellett 10000 Ft. kor. 2 korona és 4 korona. DETSINYI FRIGYES Budapest, V., Váci-körút 6.

ZISKA JOZSEF

utóda ROSTÉLY GYÖRGY mérleggyárak. Használt mérlegek becszerelésnek és kaphatók, megbízható állapotban. Javítások elfogadjatnak és pontosan eszközöltetnek. Kívánatra oradalemba is küldök azszelöt. 59

Közlell
1912/91. máj.
3128 lapot
5.1/16

Allást Keresők

Kertész, azonnali helyre... Allást keres... Kertész, azonnali helyre...

Földmivesszókát... Allást keres... Földmivesszókát...

Gazdatiszt... Allást keres... Gazdatiszt...

Földmivesszókát... Allást keres... Földmivesszókát...

20 évi... Allást keres... 20 évi...

Szólókezelői... Allást keres... Szólókezelői...

Erős... Allást keres... Erős...

Földmivesszókát... Allást keres... Földmivesszókát...

Főkerítésnek... Allást keres... Főkerítésnek...

Tehenészgazdál... Allást keres... Tehenészgazdál...

Tehenészgazdának... Allást keres... Tehenészgazdának...

Ispáni... Allást keres... Ispáni...

Földmivesszókát... Allást keres... Földmivesszókát...

Földmivesszókát... Allást keres... Földmivesszókát...

Földmivesszókát... Allást keres... Földmivesszókát...

20 évi... Allást keres... 20 évi...

Szólókezelői... Allást keres... Szólókezelői...

Erős... Allást keres... Erős...

Földmivesszókát... Allást keres... Földmivesszókát...

Gazdatiszt... Allást keres... Gazdatiszt...

Földmivesszókát... Allást keres... Földmivesszókát...

Gépez... Allást keres... Gépez...

Okleveles... Allást keres... Okleveles...

Ispáni... Allást keres... Ispáni...

Allást keres... Allást keres... Allást keres...

Főgépész... Allást keres... Főgépész...

Gróf... Allást keres... Gróf...

Intézői... Allást keres... Intézői...

Több évi... Allást keres... Több évi...

Gazdaságban... Allást keres... Gazdaságban...

Földmivesszókát... Allást keres... Földmivesszókát...

Földmivesszókát... Allást keres... Földmivesszókát...

Bognár... Allást keres... Bognár...

Ispáni... Allást keres... Ispáni...

Földmivesszókát... Allást keres... Földmivesszókát...

Tejgazdasági... Allást keres... Tejgazdasági...

Intézői... Allást keres... Intézői...

Kondenzátoros... Allást keres... Kondenzátoros...

Helyi... Allást keres... Helyi...

Földmivesszókát... Allást keres... Földmivesszókát...

Gazdál... Allást keres... Gazdál...

Stabil gépez... Allást keres... Stabil gépez...

Istálló... Allást keres... Istálló...

Intézői... Allást keres... Intézői...

Részes... Allást keres... Részes...

Azonnali... Allást keres... Azonnali...

Kezdi... Allást keres... Kezdi...

Földmivesszókát... Allást keres... Földmivesszókát...

Kondenzátoros... Allást keres... Kondenzátoros...

Helyi... Allást keres... Helyi...

Földmivesszókát... Allást keres... Földmivesszókát...

Gazdál... Allást keres... Gazdál...

Stabil gépez... Allást keres... Stabil gépez...

Istálló... Allást keres... Istálló...

Allatok

Egy drb... Allást keres... Egy drb...

Göndörszörű... Allást keres... Göndörszörű...

220 drb... Allást keres... 220 drb...

Ozarmváltoztatás... Allást keres... Ozarmváltoztatás...

Eladó... Allást keres... Eladó...

Eladó... Allást keres... Eladó...

Eladó... Allást keres... Eladó...

Eladó... Allást keres... Eladó...

Eladó... Allást keres... Eladó...

Eladó... Allást keres... Eladó...

Eladó... Allást keres... Eladó...

Eladó... Allást keres... Eladó...

Gőzeke acetylen-lámpák... VAS GÉZA és FIA... Budapest, VI., Liszt Ferenc-tér 6. sz. (Japán Kávéház mellett.)

Vertical text on the right edge of the page, including page numbers and other markings.

GŐZMIVELÉS.

Nagyobb területek **szántását** eredeti **Fowler-féle gőzekével**, épügy **mélyrigolozást** szőlőtelepítésekhez elvállal **WOLFF ERNŐ** gőzsántási vállalkozó **Budaörs-Kelenföld.**

Most van a legalkalmasabb idő **eperpalánták ültetésére!** Ajánlok szép dug gyökerezeti biztosan fogamzó fiatal növényeket a legkiválóbb fajokban, mint Laxtons Noble, L. Competitor, L. Monarch, L. Mammoth, L. Royal Souvereigne, Hocheimi hosszú, St. Joseph, Kaiser magenza, Albert király, Döbeltitz dícsősége stb.

10 darab bármely fajból	1 korona
25 " " " "	2 " "
50 " " " "	3 " "
100 " " " "	4 " "
1000 " " " "	30 " "

csomagolás nélkül, bérmentően szállítással, utánvét mellett. **Kontsek Géza Kertészete, Debreczen.** 6220

Erdélyi Kereskedelmi Társaság Fodor és Társai

megbízásokat elfogadnak **jármos ökrök, tinók, tehenek, bivalyok, lovak, juhok, sertések**, minden **tenyésztés- és haszonállatok beszerzésére** és azokat gyorsan, jutányosan és felelősség mellett eredeti forrásból, kizárólagosan csakis tenyésztőtől vásárolva közvetítik. :: Czim: **Erdélyi Kereskedelmi Társaság Fodor és Társai, Kolozsvár, Kossuth Lajos-utca 37. sz. alatt.** Telefon 311. interurbán. **Kéretik** a címet össze nem tévesztetni a mostanában létező "Erdélyi Kereskedelmi Aruforgalmi Közvetítő Részvénytársasággal"!!

A modern gazda építkezési anyaga a VASBETON

Istállóberendezések, szék, silók, raktárak, bórpinckék, jégvermek stb. vasbetonból. Mérnöki látogatás.

WEISS R. FERENC okl. mérnök vasbeton tervezési és építési irodája **BUDAPEST, VII., ISTVÁN-UT 40.** Telefon int. 142-18.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület Vegyvizsgáló Állomása **BUDAPEST, IX., ÜLLŐI-UT 25.** Talaj, trágya, abrak, viz, szén, répa, valamint minden egyéb gazdasági és ipari **vegyvizsgálatok.**

■ Szakvélemények mezőgazdasági vegyipari kérdésekben OMGE tagoknak az állami díjazásból 10% engedmény. ■

Gőzeke acetylen-lámpák

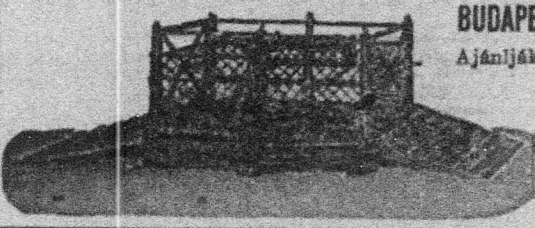
éjjeli szántásoknál **gőzekékre** különösen alkalmasak, mert nappali fényt adnak,

Automobil-lámpák, kézi-, kocsi-, kocsirud-, pózna-, asztali-, udvari-, kerti-, istálló- **acetylen-lámpák.**

BÁRDI JÓZSEF R.-T. Budapest, VI., Liszt Ferenc-tér 15. Arjogyzék kíváratra ingyen és bérmentve! Sürgőnyozim: Pneumatik. Telefon 16-28.

SCHEMBER C. és FIAI

oszez, és királyi udvari **HIDMÉRLEG-ÉS GÉPGYÁR**

BUDAPEST, VI., VÁCZI-KÖRUT 55.

Ajánlják legjobb szerkezetű **tizedes- és tofónuly-marha- és szekér-hidmérlegeiket. Önműködő mérleg-szerkezetek.**

Kiváratra különleges ajánlat-tal szolgálunk

GŐZEKE-BÉRSZÁNTÁS!

Nagyobb területek **szántását**, **mélyrigolozását szőlő- és gyümölcsöstelepi-téshez**, valamint **gyöptörést** elvállal **IZERI IZSÁK GYULA** gőzsántási vállalata **BUDAPEST, IX., RÁDAY-U. 60., III. 3.** A szántás eredeti **FOWLER-féle géppel** történik.

Táviratuzim **Pokrócztelep Somogyzsil.**

Lópokrócz előnyarájant! Legkisebb szükségletnél is gyári áron!

Hogy sikerrel küzdhesünk a külföldi verseny ellen, közelebb a fogyasztókkal óhajunk összeköttetésbe lépni. Aránk még kisebb vételknél nem létező alacsonyágra és árunk előrendű kiváló **lópokrócz** reménytelen engedni, hogy a barátság gazdaközönöségét állandó verőknélk nyerjük meg. **Hogy ezt elérhessék, bármely posta- vagy vasutállomásra már 2 drb próbamegrendelést is bérmentve szállítunk.**

Áraink: **Elsőrendű, nehéz, téli, uradalmi gyapjupokróczok**
 1. sz. legjobb minőség, 220 cm. hosszú, 175 cm. széles, ára 11 kor. — III
 2. " " " " 200 " " " 145 " " " " " 50
 3. " " " " 180 " " " 145 " " " " " — " — "

darabonként, minden kívánt színárnyalatban. **Rendelések a beérkezés napján a legpontosabban eszközöltetnek.** Ilyen minőségben és mérethben ezen ártért egyetlen bel- vagy külföldi eszék sem szállíthat. Megrendelést ezim.

„Sohr” Magyar Lópokrócz Szétküldési Telepe, Somogyzsil.

Nedves malátával (sörtörköly)

jutányos áron szolgálhatok **január-májusi szállításra** vagon rakományban. **Felvilágosítást** készséggel ad!

Fleischl Samu **BUDAPEST, V., NÁDOR-U. 28.** 8277